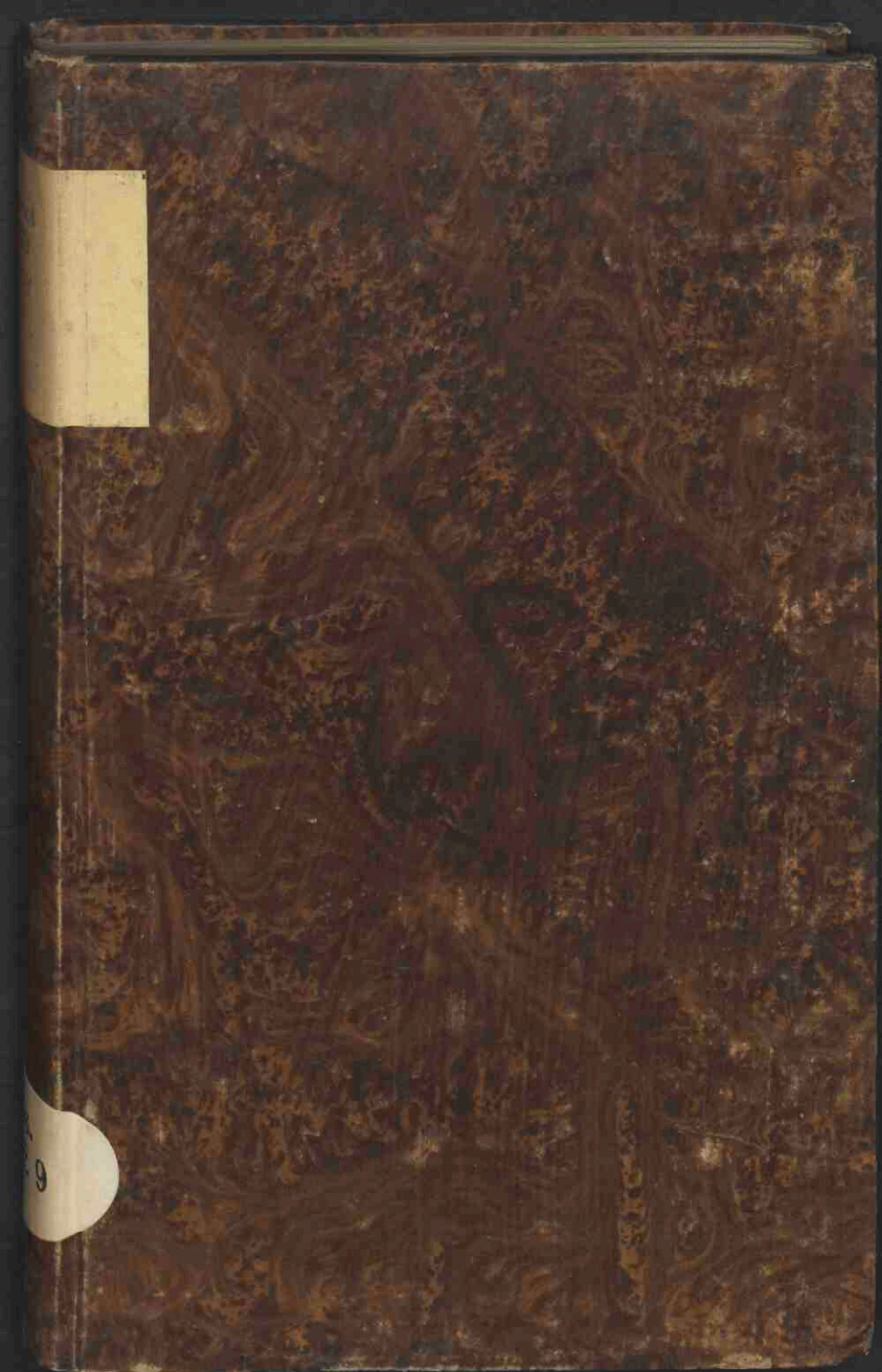

Reis door een gedeelte van Duitschland, Oostenrijk en Italië, 14 juni 1823 - 8 oct. 1824

<https://hdl.handle.net/1874/384971>

J. Ackersdijk.

O.E.9.

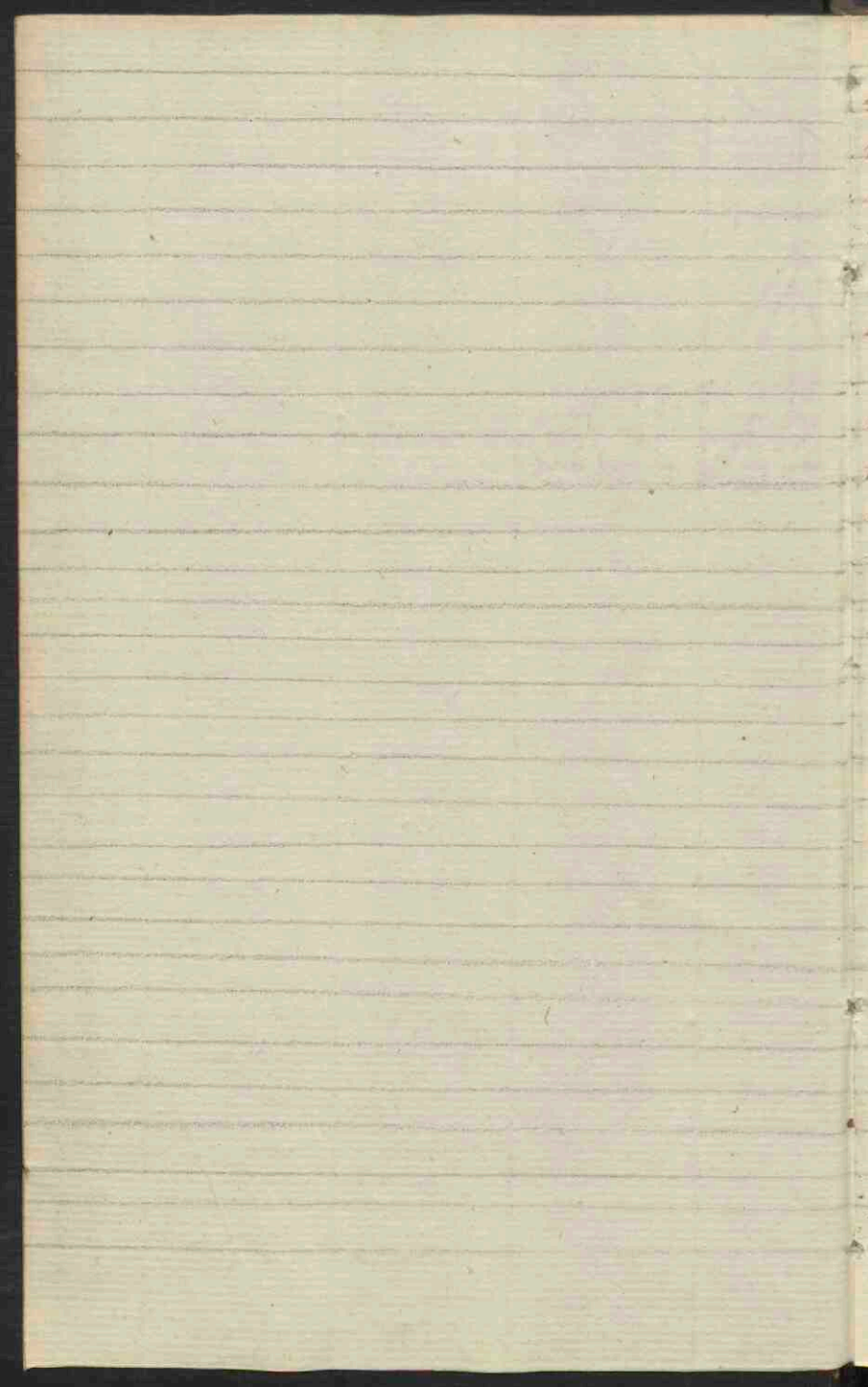
Hss. Ackersdijk.

4

J. 1316

Hs.
0 E 9

Mrs. Ackers. 4 (IX)

3 februari. Tegenwoordig
om aalmoezen. Op de vraag van den He. Kl. of zij
zich nog met waarzeggen bezig hielden, zond een
vliegende jonge vrouw met groote levendige oogen,
ach neen; wy weten de toekomst niet; onze lieve
heer God is de eenige waarzegger."

Het raediel token my toe zeer goed en aversielas
dij te zijn, elke gevangene bekamt $1\frac{1}{2}$ pond brood
daags, dit moet drie dagen out zijn; ^(met groenten) - Saep, en
twee maal succelt het land vleesch, ook even zoo weg
vleesch op feestdagen. Naar buiten gemene spysen, die
de gevangene zich zelf uit aanschaffen, is kan zeer
matig tarief.

Men heeft my ook de kerk gemacen, welke zeer
ruyftaam ingerigt is. Men maadruacht niemant
de katholieke godsdienst oefening by te wonen, maar
meer by van een andere kelydenst is.

Het getal van gevangenen van alle klyaffen zaa
genomen, welke in dit huys worden ingehaapt, be
loopt door een daags 60 tot 70, en zjaar 6 tot
7000. -

Voor de zekerkheid is knachtig gerouge, er is een
oprettelyke beretting van het huys verbonden, be
staande uit 28 man, 3 Corporaals, 1 Feldwebel,
en 1 Hauptman. De wachters staan in een
ten het gebouw.

Heest dit Alte. Paliseyhan, is het Neue Palisey
haus bestaand naar de aarrestanten waegen Schonen
Palisey-lykstratungen welke in "Kontorschering"
zijn (Präsident Correctionnels). Dit heb ik met

Peril 161. Doch aanmerking.

Die Straftuetsack

Het minimum van den strafftyd is drie maanden, het maximum tien jaren, die daarboven zyn, gaan, met veer en helde in vandingen, naar de vestingen. Die van de tweede graad hebben yndel. Die van den Adel zyn worden hier vermaakt al, alle anderen behandeld.

gerien; - het is niet groot, want de procedure
van deze bekeuringen duurt kort; en, zoo men
de heer Kl. gezegd heeft, is de insigting dezelfde
als in het andere Polineyland.

Woensdag 4 februari De heer Regeringsprocurator
Pichter heeft mij een verlof gegeven, om het „Zuchtbe-
of t. k. Provinciaal- Strafhoofd“ te bezichtigen, en
men heeft mij met de grootste beleefdheid hieraan
aan gegeven. Het is naar Crimineel-voordieeler,
in de Provincie Neder Oostenryk. In de regel
zijn er alleen de eerste en tweede graad van straf-
zinnen, dat is heker en zware heker; die van de
derde graad, zwaarsten heker, gaan naar de
kastelen van Laybach of Grätz. Wanneer deze
laatste straf naar het voorbeeld wordt toe-
uitvoer gebracht, staat ze gelijk met een lang-
zame doodstraf, zooland is bestand ze door te
komen.

Er waren hier tyf 8 gezangenen. Allen wisten
en kunnen arbeid is zeer onverschillend: zy weven
groot linnen, de kens, lake, alle, maar de be-
hoefte van het land, weder maken ze scharen,
spinnen, schrymsen en etc. men vindt gemag-
samen aftrek aan de keizerlyke hospitalen en
andere instellingen, waaraan men iets goedkope
leert dan de aannemer. Vyftien mannen en
twaalf vrouwen zijn voor den hand dienst be-
stemd; ik zag ze kant zagen te hakken en onder
werk zezigten, dat men gewoonlyk niet aan ze

De kerk was door gescreven zeer netjes op-
gemaakt en zelfs tamelyk goed behouden.

A

Eene andere inrigting, die voor het myn vande
langryksaal te leeren kennen, is de Arbeids- en
Besparings-Instaat, Poort 159, hier voor
ik ook voorkomende belcefoheid. Deze inrigting
is van drieërly aard: 1 voor armen die vrijwillig
melden om werk te hebben, 2 voor armen die gedwongen
worden tot arbeid, 3 voor leden van hogere standen,
die toe zake van wangedrag hier worden opgesloten tot
rehabitering. De vrijwilligen sponnen vlas, zy knop-
ten taak en winnen ontrent 8 graafken en w. d'ang,
zy slapen in het werkhuis doch kunnen het ook ne-
men van waar zy goed vinden, er is een traictant en
het huis verbanden, by wiein zy het tegen een zeer
laag tarief kunnen bekomen. 's Avonds van zes uren
tot half negen mogen zy uitgaan. Ik heb de slaap-
verwachken gezien, die waren zeer weinig elk heeft
stroomak, kussen, laken en deken. Die zyn taak niet
voldrengt, wordt niet betaald. Er waren nu 191
vrijwillige mannen, over de 200 vrouwen. Voor de
kinderen rangt de gemeente.

vanzamen te behouden. Dienend was ledig. Dit
stak hier even als in het Alte Pulvis op een
gunstig of by vele Engelsche gezangen. In
waars ik de melken in de ebelige ledigheid ge-
zien heb. Het heeft een taak, en wat by meer
werkt words he. naar en. taak betroude.

Er is alle dag goddienstafteening; ook alle dag
een uur onderwijs in den goddienst, het ge-
dane een ryfel van de gezangen wordt by
gewand. Allen die geen 21 jaren oud zijn
leven in de school teze, schryven en zete.

Ik heb harde die onderwijsingen bygewand.
Vand ze vry goed. Men kan zekerom de jeugd
misdadigeel teneyt te brengen niet antigeen
doer, dan ze te onderzeten en aan westran-
ken gewand te make, dese jeugden, zeide
men my, blyven ook niet onbeloofd, vele
worden en door gebeten.

Men konde voltrekt niet vlacken, of bedole-
zelfs niet spreken.

Zy hebben allen gelijke kleding. In de slaap-
trekken zijn ze van 10 tot 55 byen. In de
worden alle net. Trekken door kagelers verwan-
ken raadrel is antreut even als in het Pulvis
hand. Ik had gelegenheid my te overtuigen, dat
de taak zeer goed was, en met int. taak hand
order werd intgeheel. Zy konen alle dag in de
open lucht en s'zornest hoden. dagelyk 36 van de
Het personeel der oppasert is hier ook zeer grang
met drie opperde waaktes mede beloopt het

De gedwongen en hanc. hier op een berisping van de
politie, door de Regering ondertracht en bevestigd.

De tyd wordt langer verduard, zy veel malen ver-
ren 4yn, het begint gewoonlyk met 10yn maande,
en eindelyk komt het tot drie jaren. Zy dalen al
terhande soorten van ankie, hebben een vaste
taak, en als ze meer werken wordt hun daarvoor
aan het eind van hun verloop de betaling uitde-
taald. Zy mogen niet uitgeen. Menne slaaprust af-
ken 10yn, want als van de 10yn, elke slaap
alleen. Des morgens begint 5 70 maal om 5, dan
Perle 20) tot om 6 over het werk. Alle dagen
huisleiding. Zy 10yn in 3 klappen verduard, waar-
van de eerste 3 maal, de tweede 2 maal, de derde
eenmaal knuskel vreesch krygen. De laatste 10yn de
maer 8 an een verduard 10yn geweest, de twee ande-
re klappen 10yn naer het gedrag en het werk afge-
den. Die er naboeer naar 10yn. Leeren leeren schryven.
Alle dag komen 10yn een half uur in de lucht. Alle be-
kneften van het huis worden hier gemaakt, de andere
waren 10yn man naar buiten, en verduard 10yn als
Perle 60) het gefabriceerde maer 5 per 100 maer
ophaept dan de grondstoffen gehart hebben. En
maer jaarlyk 40,000 guld. W.W. voor dit huis op-
gebruik. Bovendien is er nog de interest van een verduard
lands van 3 millieent, dat door prinsat en in
een bydragen is de verduard. Het gesticht bestaat
sedert 1804 en jaarlyk is het gesticht verduard, byzonder
toch sedert de maerregels die men in 1804 aantant het
papiergeld genomen heeft. Men rekent daar een dat

nyff en nyfflig, byna' alle veterane militairen.
Doar de talryke appassers, die allen gemapan
zyn, kan men de gevangen en meer vryheid geve
Ik heb ook het magazyn en de Fabriekstouwen
by gassen, en heb de stopte ardet, en de tuchte
naamzigtelike administratie bevestigd.
Iken heeft my vele reglementen en modellen
ter hand gelykt, die my voor de langzame zyn,
en maakt me ik my rappeert.

Ik heb hier ook gezien het hospitaal van
gerangenen. In maart 1757 zieke, dat my van
kant veel te zyn; hiernaer waan 19 mi
nervardelden (inquisiten) Ik zag er eenige
met yver aan; men zeide my, dat waaneer
de genesheer het nodig oordeelt, de yver
worden afgedaan. De genesmedelen wer
den grootendeels in het klooster des Basili
kerzige Bruiden vernardigt.

Behalven dese gerangenisse is er nog een
aan de Hôle Markt naar de schuldbijden van
Crimineel misdaaten, men zeeut het ook stin
ne, naar het scabellatje waan op me en dan de
menschen waardit gebann ten twee getteld word
In hetzelve gebann uit het Crimineel Genie
dat gebann heb ik geen gelegenheid gehad te
bezigigen.

Zie verder hier naast A.

tuice daer de, reed of wordent hier heefprijen. Wet
van 1755 (Zijne en deatse beoane de inrichting)
van die gestichte. hier heefprijen hier ook reglance
ten modellen, staat van bevolking en de goegens van
tuice de zij referen.

De aancienlyke, die opgesloten zijn, worden dan
wanneer gesein. Zij zien zoet taet anderling. Voor
elke vol van kan if ee. Kadence; hier getal is
zeer verschikend; thant en an ik was en 16. Hier
ne name worden ghevoit gehouden. Het if op ee
bapel van de Regiering. President die 22 was
de. opgesloten.

Ik vand in den spruyter van dit tusschint een yning,
menscheleed en medelike man; by welke gaarne een
zyn werk spreek, en maef ook mee de theoretische schrij-
ten baar ver bekend. De praktyk, ziede by my, deed my
onvalledigheid in die schriften opmerken, maar di
het meeste praktyk hebben, vunde de baar gaarne geentje
om ee anet te schryven. De eenige mogelykheid, an
de opmerkingen der ansteynding algemeenst mit-
tig te maken, vande zyn, dat een man van lang
praktyk, zied in de omstandigheden beroud, an
van alle merknaambheden ontslagen, den troe zyn.
ner rust tot het niet geven daarvan te beleden, of
dat een man van studie zied de moete gaf, an
lang geantje by zulke gestichten te vermylen, an
alt het ware uit den mond van de opreijter
en andere practici kunne opmerkingen vrede.

Vrijdag 6 februari. Om Jansen heb ik lussens
 verlaten. Het was zeer mooi en licht, en was ook
 handig het opgehelderd; alle was met een lichte
 laag sneeuw bedekt. My papieren de markt Madagaf
 neem ons een reis gader megen hadden we gete en we wa
 bengen, waan op een hoerend door vinnel en onder gelou
 jens dag intrekken. Te Frankenhausen een groot markt
 vlak, hebben my en d'lagmaal; het was daarvan in de
 gewone barbaarscheom teeven, niet veel slechte
 Nov een groot hende waan my Frankenfeld pap
 leerden; het is een boep dat Karol Theresia in
 1763 aangelegd heeft naar uitgebreide en gepreid
 vande officieren. Het bestaat uit 72 huizen, die
 zeer regelmatig langs den weg gebouwd zijn en alle
 kunnen timmer en akker hebben. Zoo men ons reede
 in de grond was over uichtbaar voortan gewone der
 kenen met vanden kunnen hertenom en kan weinig
 anders, dan aardappelen en mais gebouwd worden
 Tev laren de generane militairnen tinnelyt gese om
 de lanten den ydenings van het land mag ten pen
 tien hebben.

Kentstadt, gewoonlyk Wienerisch Kentstadt ge
 naamt, een nette stad met in omgemarkt plaats
 en goede huizen. 10,700 inwoners. Te 2 pm was een
 slypels van vertingmerken. Te 3 uur was het supertien
 en handel. Een kanaal loopt van hier naar tinnen
 en bevordert een groot den handel. Ik heb te tuss

te behouwen en te verdedigen.

Met veel genazigt vernam ik van hem, dat zyne waarnemingen hem geleerd hadden, dat zelf voor deze diep gezankenen mentalen, met de straffen, het beste middel was, om hem tot zynen pligt te brengen. Hy behoeft die, reeds by byna nooit aan te nemen, en by zeldzeden ge geheel gene ontmerking. Hy bestudeerde af zyn hun karakter en bemerkte dan spoedig hoe by hen behandeld moest. Byna altyd, reeds by, hebben zy nog een gemaklyke zynen, en die moet men zoeken te vinden. Eigenaardig vande ik zyne uitdrukking: "de beproefde lusing tot de "Raison aux" vande". Velen zyn te zeer te brengen, daar hun de achtting voor keuzelven te daan hooren, de magelykheid te daan "dan om zynen pligt", men, staat men vernut te verchaffen, een onoverlypelyk vernut, of byna altyd aanverzig; by anderen of nog gevoel van godsdienst; by andere liefde voor hunne kinderen, naar een christen, van liefde voor iemand. Wanneer by dit uitgevonden had, wat het hem voorgeant, magelyk een punt te maken, om hen tot werkzaamheid en order te brengen. Een treffend voorbeeld moet by my in een man die twintigmaal geestverloren was, en daer de strengste tucht nooit tot zyn pligt was kunnen gebragt worden; en die nu yverig werkt en altyd meer dan zyn taak volbragt. De opzigt had hem niet eens gestraft; maar had getoond hem van de verachting voor zyn zelf terug te brengen, de man meende dat hy alle eer

nu reeds het een en ander over dit kanaal aangele-
kend, het was heftig, om naar Triest te loopen, maar
dan zou de des de jacht van Vorst Esterhazy doorwachten,
en deze, als Koningsoort edelman, gedaagt dit niet,
zijn haren vanden daarin verdrinke, zegt hij, wat
in de walvaart en handdel van een land heely te ma-
gelyken. De Eyd liet ons niet toe in Keustads te gaan,
men was er meerkwaardig zijn kon.

Op nieuw door heide, Kleinfeld, genaamd, naar
Keukirchen, een wy groot vlak, waar wy middse
matig avondeesten en nachtkwaarsite vonden.

Zaterdag 7 februari. Om 4 uren rydelyng reeds na-
trouwen. Tac, het dag werd waren wy omringd van
desgen waar wy meer en meer inkwamen. Overal
was sneeuw, vele natson sterken heer en doas uit en
de onbekennen stonden groentupken bene waeste en
was teerachtig natuur. Zy onderscheidden sich van de
land bopfen, die hie groen in den winter verliezen.
Wy ontbaten in Schafwien, een dorp dat rondom
van de bergom ingesloten is. Kort voor wy hier aan-
kwamen, zagen wy recht, op eene zeer style rots de
ruiner van het slot Klamen. Door de aangezichten
beekenen, maakten zy eene treffende inwerking.
De hoepes, wiens dit in een gedrongen figuur ons
reeds dees leegken, vorme abte ons door zyne uitspre-
king toen ik hem uit myn handback van Janny
voorlas, hoe veel heeren en hoe veel inwoners, behag-
men heeft. Dat is toch zfelijk, zijde hij, hoe men tegen
huordig alles dunkt. Dit getal was zeer juist, maar

verloven had, en er voor hem geen bescerping lot
meer te nemen en maaf, het en wiste hem voor de
schaffen onaanvaardiglyk; doch de opzigtcr had hem
daer in zien, dat hy dwarsdylphen onder zich nog
een niemmer stond in de maatschappy kan ver-
krygen, en daar hy reeds hier vander verachting
behandelt ware zoo ook hy zyn taak volbragt,
was er al een niemmer hoop voor dien ongeluk-
kige ontstaan. De opzigtcr had ook opgewerkt, dat
hy in de kerk met vrees had zitten te bidden, en
had hem hierop gezegd, hoe of hy god dorst aan te
bidden, wanneer hy niet handelde zoo als god
heeft bevalen; - deze eenvoudige aanmerking,
vander hardheid, menschlikenoed gezegd, had een
diepen indruk op den armen man gemaakt.
Op die wyse handelde hy met allen. Ik kreeg haer-
ting naar desen man die vander hardheid in zyn
nen post zeker veel nut doet. De maatschappy
zande ganssch anders zyn indien alle punten, zoo
al de langste met dezelfde inzichten en denzelf-
den yver werden waargenomen.

Dezen middag hebben wy den geesteliken Prins
Hakenloke gezien. Hy at in eene kamer alleen, by
Tarault. Zyn nauwkeaman is een vandy, in zyn
gelaat is Omcersucht en konstmatige nederig-
heid (die ik voor hoogmoed handel) te lezen. Twee
men my ook van desen man, die wonderd. doet,
gezegd hadde, ik hande hem voor een hoogmoedig
mystiek mensch, die zeker anders, en veel licht ook

als de reizing die zag, vande gemee de inkwartiering
in de belasting daerna berokend worden; en dit was
reus hard, want ieder huis, hoe klein ook was, made
geteelt. Niet ik moete het niet om de k. inkomsten
van ronden by. By vanden in tegenbeel rees aarbig te
Laanen, hoe veel vachten zyn dus, baren de een na,
kenen wat; het schreef by en el. kragt op zyn slecht
want by moete het nu drakelyk ontbanden. Zyne
groppege aannemelingen neemaa litten ont.

Van hier zyn my gemaakt tot op de hoogte van
den Sammersing, links zagen my het blauwe hoorn
Schicht. Op de hoog hadden wy een mooi uitzicht
den Schoenberg zagen my beaant te teken, en zyn schitteren
de konin stoude van de even schitterende walke af
de berge in het zand waren beaant, my zagen wy
een groot aantal, de eenen baren de anderen in steen,
ken; de van was ontbevalkt, en dit aantal zyn te was van
ons in zyne valle pracht.

By herafstalen zyn my het nette dorp Spital am Sam
Wald en my anderen gemaakt, die een goed voo
kamen hadden. In Steinbachlag hebben my middag
gehouden. Het is een markt dorp van goe inwoners. Hier
en ook in Schuttsen hebben zyn my onschly, psels van puer
ten en vestingen gevonden; het waren in vroeger tyd de
grenspost van Cottin en Steyernmark. Van
de Steyernmark bleef by de vrouwen markt ik hier
op eenen mooie glimsele munt, die niet kervend stond.

Van hier zynge het schoone Steinbach van by

1. rickelmen misst; de laatste veronderstelling is de
2. gunstige, maar dan ook welke verhouding van
3. rickelmen misst met de men hebben, die ge-
4. looft, dat zij e verhouding woudeven kan doen.

5. Donderdag 5 februarij. Heeden heb ik ingepakt,
6. affstend genomen; veltis gemaakt, enz.

7. Soerondt bent ik genceest op een vastenavondbal,
8. dat ten behoeve van de hervormde Gemeente

9. gegeven werd in den Speel. Deze bals zijn voer
10. gezocht, en worden maar een bepaald getal

11. kwartjes uitgegeven, het minst wat men er
12. voor geeft is drie guldens w.w. die protestant;

13. of hun gegeven betaalt was veel meer als hij
14. gadrindt. De commissie uit die gemeenten

15. (Lutheranen en Calvinisten) bezorgen dier
16. voor de taal, verlichting, minisch oppassij.

17. enz; wat overblijft is voor de arme hinnen
18. gemeenten. Het was val en vrolijk, er werd

19. veel gedanst, en matig gaed; veel gezeten
20. en gedrankten, het geen de eichte weener min

21. verzees. Het schein sig toe dat het meest
22. lieden van den welhabenden knogertand waren;

23. gaedig, normaal en dan. In waren ook
24. galante meisjes, onder, dit schein de andere niet

25. te stonen; men is vooral in den carnaval op dit
26. punt sig al tolerant. De hervormde predikant

27. ten meeren er ook, een van hen danste trouw
28. mede. A

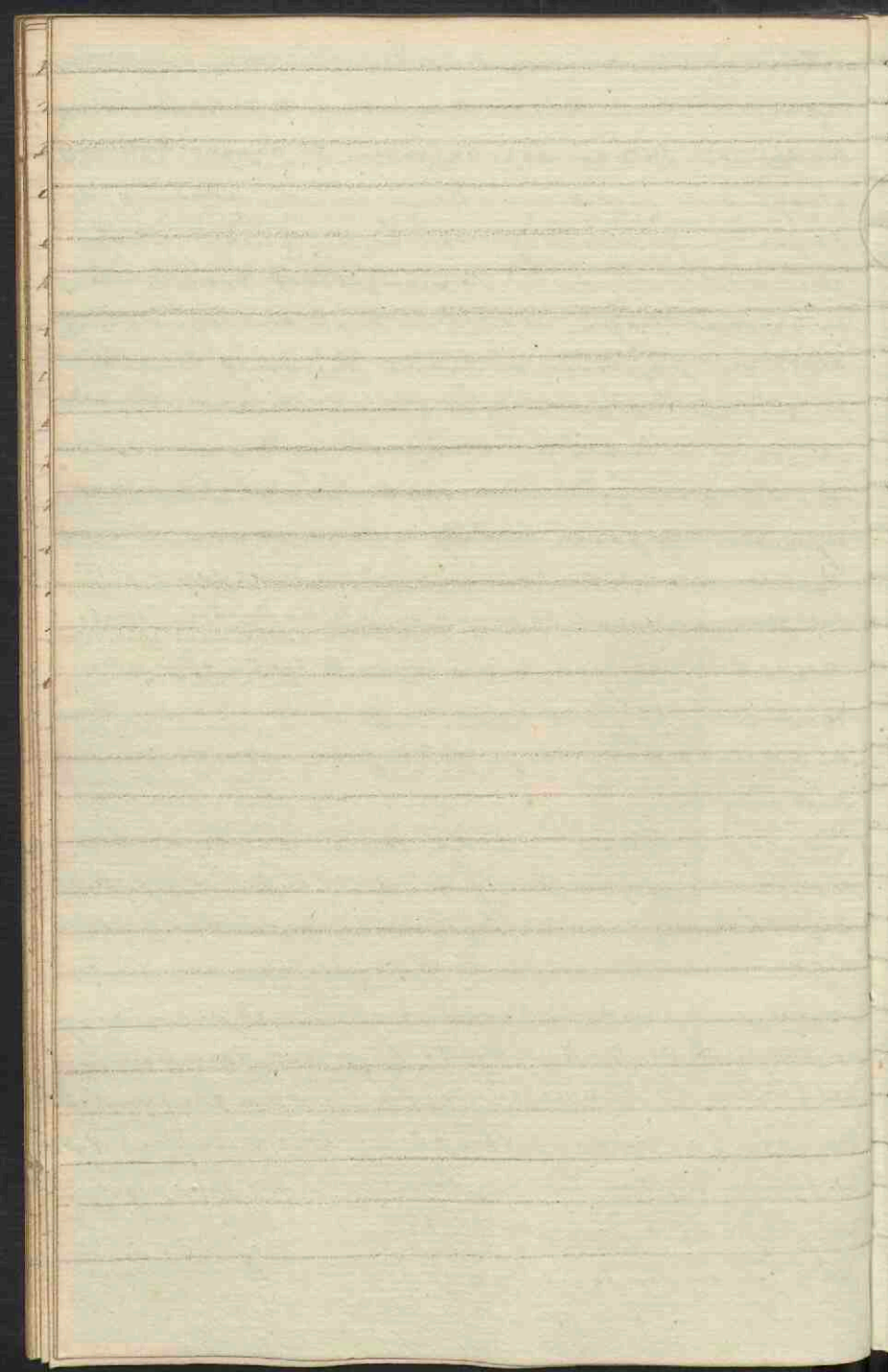
lekker het meest duurgemaakte de rivier is niet breed
maar wel diepte en holden, aan beide zijden zijn mieden
die nu met tinnen bedekt waren, de bergen zijn zeer
glaagend en meest met donkerbepoken begravid, de
dorpen zijn graatendels van houten huizen uit dal-
ken met plankendaken samengesteld, veel malen
en groenmelkeren. Wij zagen veertien kleine rivieren
die in de rivier, papierden de rivier Kindberg waarden
een prominenten oever op de hoogte, die oever van
de rivier zigtbaar de de rivier de rivier.

Het een avond kwamen wij te Luisthofen, waar
wij in een very goede herberg intrek namen.

Inacht is het zeer koud geworden; ik werd het maar al te
wel gevoeld, want al de groote gemetende kachel's waren
meer of minder, even huizen waarden hebben afgegeven
op de nacht, spandig in den gemetende kachel's
en ongelukkig stond mijn bed tusschen de kachel's
twee naasten.

Zondag 8 februari. In deze streek sprecht men alge-
meen met veel gebreke van den Notticheitstag Johan,
die nu duurgemaakt in Liegermarkt op handt, liefdel
de van numerologie en betamel, en meer nog van de
jagten, anten eerste gemetende met de emmeren
ongaat. In den vasson vindt hy groot aemmak in
het gezang der Lennierinnen, die de naam gemetende
van alle kanten van de streek, 34 ken beneken. Hy
keeft niet met van hier een huis, Brandhof genaamd,
waer hy zittend is op handt.

Wij zijn weder tydij op weg gegaan. De boomen in
het dal waren wit geyeld, en van dan was alle met

vingen trouw dede het by neder. lengte de hooft, die te
in el vier, om te harnieren, men zag er een was om erant
op te ggeul als van waren water.

De ruine Ober-Kapfenberg zag men byt opgeander
van hancen een barbaer slaan uchesch uit te koken. Regt van
by neder. Daar het Städtje (Friedrichshaus), en by
een klein dorpje, met noot van dan, zag men by het slot
Bühleneck hoven op de bergen, dit slot is van een
winter kemoont. by antesten in Frazer een andere
deut plaatsje. Aan de overzijde van de rivier de Spiz
in trachale, de tyo liet ons niet toe het te bezeeen.

In Franken een wy groot marktplek, te kken ay es,
wy goed middagmaal gehonden. In de kerk was een
lechanse wonderlinge livaden, onder andere op een de
altaren een berg en een doop met manietje, en al zyn
tuchbeasen in gekleurd rooief uogemaakt. Ik kon wy
niet voorstellen, wat dit beteehende. Ik vernam het
was de geboorte van Christus, se stal was namelijk me
de in deze uogemaakte stad of doop, en al het andere
was bywerk.

Wy passeerden het marktplek Pöckau, in welke stad men
leude wil uoking werken zyn. sheer dan een ruine uoge
ing op de bergen, in het dal in een wy steeds naby de
hooft. Op ontrent een uur afstand van graatz,
woort het land, men ziet de rivier en de schlafberg,
met de ruinen der vestingwerken, waar zich, de armen zyn
bescheen juist het gehele landchap, dat, niet tegenstaande
den winter, zeer schoon was. Randan de stad zyn de hooft
ten veel met waningen of kleine hooft-huizen bezaaid.

Jesuny 39.

Nos aboy nous: le Comte F. de Hartig, Conseiller intime
Chambellan et Grand Maître de la Cour de l'Empereur et Royale Apo-
tolique, Gouverneur de la Styrie.

Gräta.

en veel myngraasde beelden en de halweg den berg.
Maandag 9 februari. Om 9 uren heb ik een bezoek ge-
maakt by den Gouverneur der Provincie Steyermark,
Graaf van Batthy, aan wien ik een brief van den heer
Pestlow heb. Ik wou in hem de wissel bevestigden
een vriendig maar die my zeer vriendelijk ontving. Jam-
mer dat myn kort verblyf in de stad my noch hinderde van
myne intendedingen gebruik te maken. Steyermark,
ziede by my, is in bezetting nog deels, en de veel verast
heeft in de laatste jaren meer af den taegewonen. De
landbouw is in sommige stücken teneyde blaeyende. Soek-
lycht veel door den lagen prijs der graanen. De mynen zyn
dormal naan bysere ontdekkinge nyke en is dit beter dan ergens
anders, doch schynt men in de kunst van het te draayen
reestong, de wyse de Engelsen by te zyn in Troist. Galche-
per dan het Sicrische verhoopen. De meeste intinnen plaats
naas Kapels te zyn, doch hier hebben ook de Engelsen de
voorzorg bekomen; zelfs betaalt men kanden inwaar
van het Sicrische zyn aldaar ten procent meer dan van
het Engelse, iets dat men niet vernachten zoudt by de
grooten invlase van Oostenryk in dat land.

Men plagt veel honorence uit Steyermark uit te waeren,
sich is zeer afgenomen. Todort men in Hungarye zich
op de rechte deelt toegeloge. De Schapejakterey is nog
blaeyent. Fabrieks industrie is co. byna geheel niet.
De jagt is hier niet zoo ryk als in andere Provincien
en is bloot een woerney van schep hebben.

De betrekkingen tusphen de Keeren en andere aenst zyn
in eenige punten verschillende van die in de andere provin-
cien. De eigentlyke Keer is dikwyls niet politiek

De H^o J^o & V^o heeft een stuk over de Cratius geschreeven.

bestuurder in zyne heerlijkheid, dit is in reel heerlijkheid
den een onder. Men heeft hier algemeen tienden, en
die zijn in vroege tijde, naar honderd en meer jaren,
op vaste haerelheiden koren in natura bepaald.
Men maakt gelaren dat toen de vrucht der aarde groo-
ter geneest is, want nu is die bepaalde haerelheid
byna altijd veel meer dan het tiende in de daad
bedraagt, en zoo dat men het volbrecht niet
kan invorderen; op sommige plaatsen overtreft
het den volten oogst.

Van de Cretin in de krapgerwollen sprekende, zede
mij de Gouverneur dat men nog altijd onzeker was
hoe die uit te raeyen. Voor eenige jaren had zich
in het Malmausub regiment van Wimpfen te Klei-
genfurt een oogzieke openbaart, en toen was een
civiele en medische commissie benoemt, om den vooit-
gang daarvan te stuiten. Hy was civiel president
daarvan geweest. By de behandeling der talbaten,
had men bevonden dat 42 Cynarallen beginselen van
krapgerwollen hadden, een was volkomen cretin ge-
worden. Deze lieder waren vroeger volkomen weg
van die kwalen geneest en alleen hun verblijf in de
streek kande ze hebben te weeg gebracht.

De Gouverneur bracht mij zelf naar het Johanne-
um. Ik zag in het voorbygaan de schoone velden
van zyn huis, en den tuin waar het genoot allerlief-
st. Wy gingen over de Glacis, die de gewone wandel-
ing van de inwoners is. Overal ziet men op de
vraage heuvels in het rond.

In het Johanneum vonden wy niet den heer doctor

De voorlezingen worden door de leerlingen van het
Lycium, in een liefhebbers met de stad-lyceum, van
10 tot 30 handden.

van Veit, professor der historie, maar de heer Antken, professor der mineralogie, die tevens curator is, hadde vriendelijken mij alles zeer nauwkeurig te zeggen.

In 1812 is het aangelegd, waarvan door den hertog Jozef Johans, maar meer toegevaardigd. Het gebouw is fraai en groot, het is door de Stände en voor de inrichting gekocht. De bestemming is om de instelling van een museum die op het inelvaars van het land en land heb den meer en meer te respecteren. Thans worden de verzamelingen gehandeld over mineralogie en Geologie, Botanica, Zoologie, ook over physische chemie, astronomie, technalgie. In de by het gebouw een plantentuin, die vooral van inlandsche planten zeer rijk is, en van de verzamelingen van natuurlijke historie, is de Zoologie niet weg de eerste, by de rest binten. De inlandsche dieren niet veel merkwaardigen. De botanische verzameling heeft vele rijke Herbacia, gedecolte, de hertog Jozef Jozef verzameld, ook verzameld in was en in acht even als in de eene, kernt waarden en listische. De rijk en belangrijk is het kabinet van mineralien, en zoo veel te zover verdelde. Het zover de wetenschap zeer nuttig gerangschikt. Het bestaat eigenlyk uit verschillende verzamelingen: Eene waar de mineralen van elke provincie in afzonderlyke afdeelingen geplaatst. Eene kabinet daarvan met een opslag van het zover wat elke streek van het land oplevert. - Eene waar de mineralen geologisch gerangschikt zijn, en aan mate men veronderstelt dat ze anders of jonger zijn, dat is Granietsoorten, lei, kalksteen, zandsteen;

Die marmox, meende by, zende dat van Caracas gelijc
zyn, doch er is zoo weinig nyweheid in Steyersons werk, dat
dat nog toe niemand er zich om bekommert. Sijn be-
reep veel marmoxaarten die het land berat, zyn
maar twee of drie welke gebruikt worden en dat zyn
met de beste.

Daarna de vulkanische en eindelijk de ^{Gröitz} "besondere
Lagerstätte" (Lössen), ook alle van Steyermark.

Eene algemeene meteorologische verzameling van
mineralen uit alle werelddeelen gerangschikt naar
de Gröndrijs der Mineralogie van Klaproth, professor in
Tingberg, en naar de nomenclatuur van Klaproth, Haerlem
en Kary.

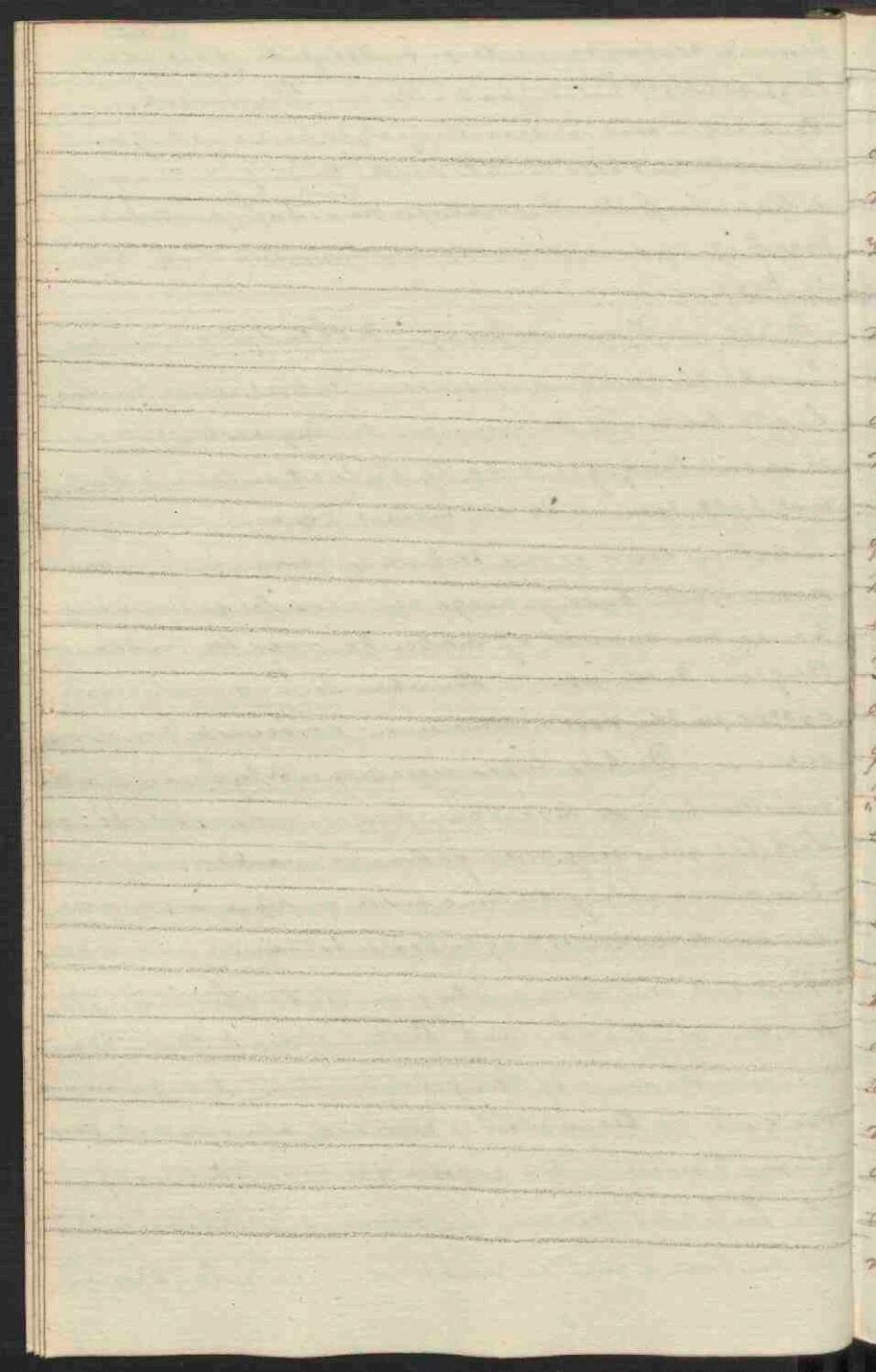
Hier zag men byzonder fraaye "Kalkkristallen" gewoonlyk
lisenbluete genaamd, een soort van talkschietende kristal,
Liasie die truit in de openingen des Steynerker, het, en daer
ik ze niet heb opgemerkt. Zy bestaat enkel uit kalkan
zand kalk, soms ook een weinig koper.

Behalven deze is er eene technische verzameling, maar
de mineralen byeengezeld zyn naar het gebruik dat
men er van maakt, of naaken kan, voor den landbouw,
"Berg- und Hüttenwesen" - koninkryke, in verschillende
andere vanden voor molensteenen, aardewerk, koperwag,
enz. De heer. Anker meesing intsteekend met me
was dat by in de bezige van Steyermark ontdekt he
dat het geandrag niet gebruikt wordt.

Eene verzameling hantens, om te en algemeen in minere
ten aan te wysen nage in het antiekum.

Enig ook eene verzameling van fabrieksoverblijfselen,
is niet geschikt, en ook bestemd, om te tonen, hoe
veel men daarin nog te rug is in dit land. Het gles is
vry goed, de leenarbeid is zeer net, en waven ook zeer
muyge kammen. Het gezeten yzer is niet de lmetig.

Men leeft veel processen van veevanden fabrieksoverblijfselen,
en die Frans men by voutenre aan de inlanders, om

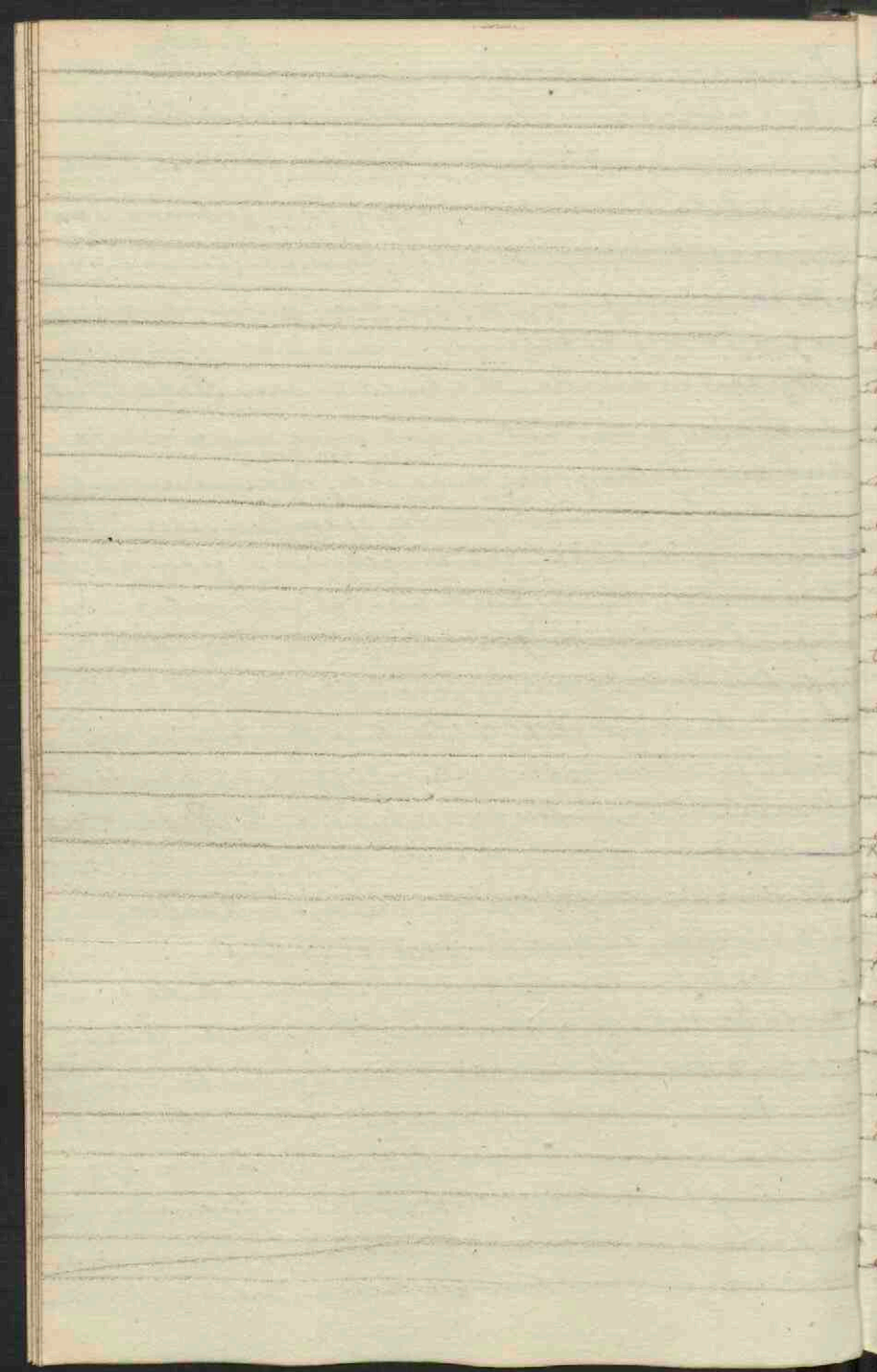

honne nuyner op te trekken.

Eene verzameling van modellen, naarat bestemd,
en nuttige werkschikkingen van vreemde landen in Heger-
markt bekend te maken, is nog in hare gebuuste, tuss-
zyn er reeds eenige belangrijke modellen aanwezig.
De verzameling van natuurkundige werktuigen is
nog niet teer volkomen.

Nog zyn er een Kunstakademie en eene Bibliothek,
die ik niet gezien heb; en ook naar mij was er
niet zeer belangrijk, naar het Johanneum wel.
Het het Johanneum verbanden is een "Lezerverein" het
geen eenige vertrekken van het gebouw in gebruik heeft.
Hier worden een zeer groot aantal wetenschappelyke
en politieke tydskriften gelezen. De leden betalen
3 gulden teer maande, doch dit wurde niet voldoen.
de zyn, derom wordt de Lezerverein op Johanneum
groot getal der tydskriften als geschenk aan het
"Lezerverein". Zy worden waerhand in de Bibliothek
bewaard.

De verzamelingen zyn donderdags en zandags voor
elk een open, en zy worden veel bezocht.
Het het Johanneum was in werking in de "Hegerma-
rische" Tydskrift, waerom veel belangrijke stukken
dit land betreffende zyn publiek gemaakt. Het zyn de
teer Akker zende, want men groote verwachting in het
volhanden dorer Tydskrift. Daarin dat men by den
aanwagting tusschenlyngemaken gehad heeft, die niet meer
wel schynen te nemen, namelijk, om meer en meer
verlichting en kennis van het land en dierzelf, voortbring

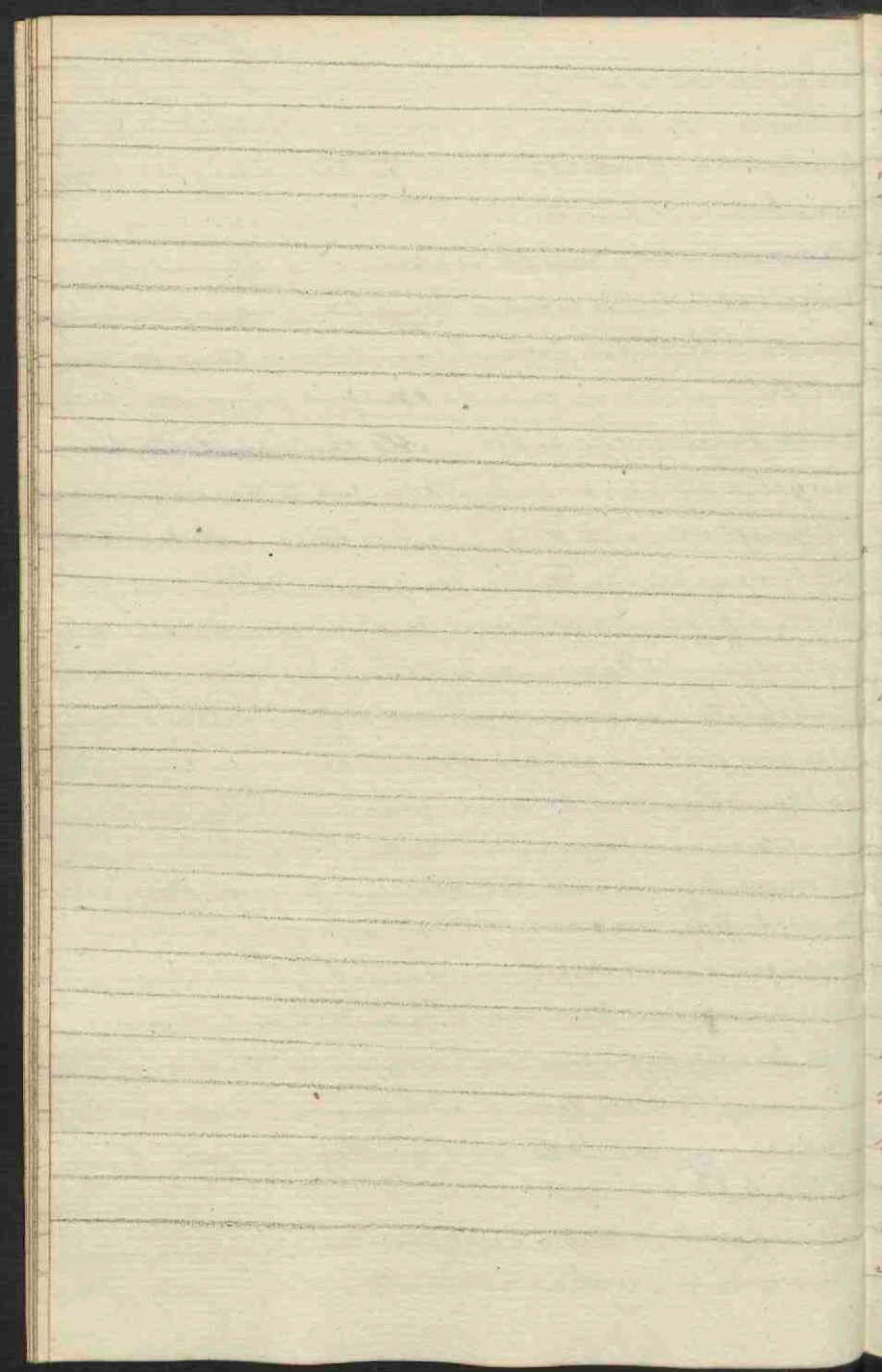

2
 het ook in den gemeenen man te verspreiden, en tevens
 een nuttelooze pelyke bydragen over Geographie, natu-
 lyke historie, Geschiedenis enz. in betrekking tot het ge-
 meent te verzamelen.

Het volk is nog zeer ten achteren en half andere
 koningen stonden in nieuwsgierigheid en bereid te worden,
 Daardoor heeft het Johanneum tot nog toe niet van
 veel belangstelling genoot en is niet gedwarsd als men
 zanda mogen vernachten. Als een vancloed, hoe
 moeyelyk het was naaardocelent te maeyen, en in
 dit opzigt van nut te zijn, verbaalde my de heer Stube,
 dat hy voor eenigen tyd in het gemene de tydscrift
 een stuk geplaatst had over de beste steenen om straat-
 te plaveyng en daaron aangevonden dat men in Grätze
 de slechtste de armoede kan mende (darmsteden) tenge-
 meen een goede op gelijke afzoms bekomen konde die
 had men hem teer kwalijk genomen en by had de
 grootte van aangenomen bedem daaronder andere vanden.
 Alleen de Gouwer had hem in dit geval bygestaan
 en verdedigd, maar als dit ook niet was, van de, alle
 pozingen, and nuttig te zijn en mogelijk wezen want
 by niemand anders had men steens of byual.

De heer Gouwer heeft my als het beste werk over
 Steyner arch, laten zien G. Schenck's Metaphysik,
 Typographisches Lexicon van Steynermarkt Grätze
 1822. 4 Th. 8°

Ik heb de Domkerk meeren zien. Hier liggen de relieken
 en van de heilige Martinus en Vincentius, en van Maria.

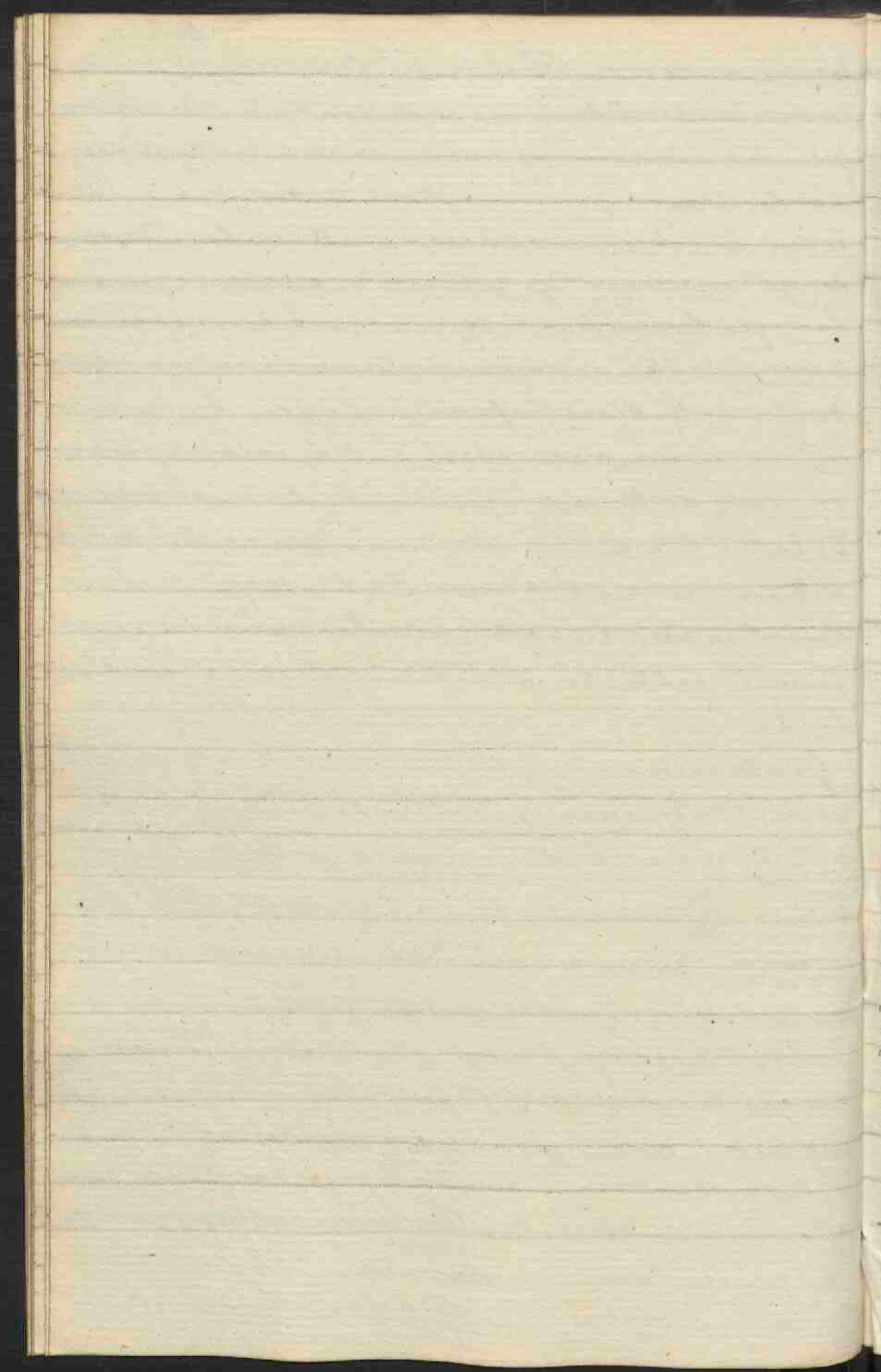

na. Zy zijn dus den Paus ten geschenke geronden, en zijn op de schouders der konige geestelijken in den Danigadnagew! Dit is tot eening aandenkens omstandig in Gra niet beschreven.

Naby de Dambreck is een foaai handbalen van Ferdinand II, ik ben in de hel, der gemest was zijn geboorte en dat van zyne aanhoorigen bewaard worden, maar ik kon niet anders tweven denken aan den vorst die van onmedagen het protestantenblaed heeft daer slaagen. De hantzen zijn in zilveren raten afzonderlyk bewaard, ook in een dais, de twee ringen van Ferdinands spaan. De kasten liet my dit alles met meer aandachtigheid zien dan my lief was. Die hantzen, welke een voor zoo veel kwaads, wellicht ook waarsiet goed, gantzen hebben, zagen er nu uit als stikken versmolde hantzen.

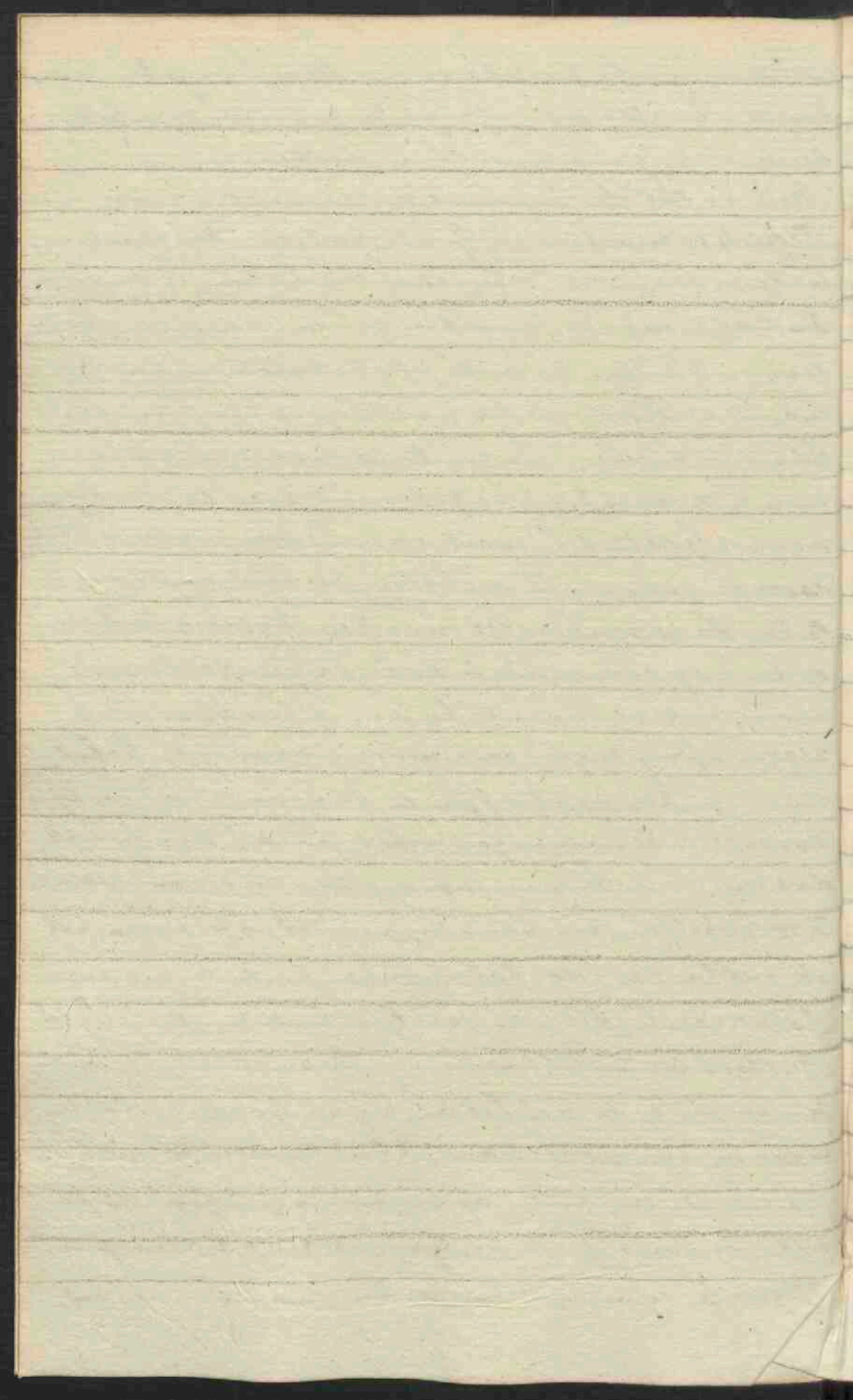
Grätz is een analyse, lieve stad, en zyn verrijkeerde goede stratten, ruime plaatsen, en veel schoone huizen; - fraaye wandelingen en amusemen van als men ze verden aantreft. Zy ligt aan de Kukur, die vloed en heraarbaar is. De brug Quacover is een klein bazar, orendekt, met menigstief huizen, en een meerzede met vette winkels van zier. Deze winkel zyn den ganschen dag open, en/of heeft men hier nog het zandeling gebouwt, dat in Oostenryk, ook in Meent, nog zyn algemeen is, and van 12 tot 2000, alle winkels te sluiten, ten einde de koopman op zyn gemak zande kunnen eten.

Tot myn spyt was de lucht zoo donard, dat ik

niet met vrucht vrucht op den Schloßberg klimmen,
konde. Zonder het uitgeft te genieten, zoude ik
de rivier gansch verloorde hebben.

Het getal der inwoners bedraagt 40,000.
Tegen 4 uren hebben wy Grätz verlaten. Het gezelschap
waarmede ik reis leefde tot nu toe bestaan, inderzelfs,
de wagen uit een jong Hongaarsch edelman, getuy-
genwaard, en myn bediende; by den voorman was ee-
mand uit Slavonie die naar Treit reit om een
diens te zoeken. In een tweeden wagen waren een
man en vrouw, die pas getrouwd zijn, en een bejaerd
man uit Grätz, die nooit op hield van praten, anders,
dat en grappes te verhalen; hy vermaakte ons van
den dan door zyne zatte innallen. Hy was zeer bekend
op den weg en noemde in de herbergen elk by zyn
naam, ook verzuimde hy nooit ons voornit te
zeggen of wy ergens een mooye vrouw of „Kelner-
vinn“ zonder aantreffen, en daarvoor had hy zyne
byzondere benamingen in het praatje van Grätz,
dat my voorkwam meening van dat van weeten,
te verhillen. Een paar zynere uitdrukkingen heb
ik othouden: de „Kelnerinnen“, zede hy waren
„Gsmächlich“ (dit was van Geschmack afgeleid) of
„Gustias an'subhanen“. Deze analyse kan
den paljas op de reis, hebben wy in Grätz verloorde,
waer hy een voorman „Schultraumetter“ was.
Hy werd my alleen op eenen wagen opafst; de
bediende van mynen reisgenoot ging buiten op, en
de jonge man en vrouw kwamen binnen in.

My papieren reukbeker, borden, en de markt Wilt
Don, die wel geband is, en een malie van waskwas,
keefs. Op de drazen zagen wy eenige reukbeker
Jenny's handboek, worden 's genaemd. Over nacht
kwamen wat in Lehewing, een groot dorp.

In de herbergen op de kleine plaatsen aan de rivier,
kamen wy gemeenlyk in een zangerende "Gast"
"Zimmer", omdat dit alleen recreatie is, het is
te gelyk een handkamer van de familie en gelag-
kamer voor gasten van allen rang. Het is niet in
het belang menschen en gewoonten hier op te
merken. Hier dan eens heb ik de familie kunnen
avond maaltijd zien handelen, hier en ook in Wilt
hofen heb ik hun by die gelegenheid, was en was,
lang gelid hand op allen gemeenlyk hooren op
"zeggen of hese land te horenen; dit is hier ook
gebruik, ook in sommige streken van Oosten-
ryk. Het was volstrekt onmogelyk het te ver-
staan, alleen hoorde ik reukbeker, malen
Maria, moeder gods daarin aanroepen. Een
mel en volkomen werkinglyk, wasden de kle-
ken een tonig afgeschoren ind' ik vander reuk-
stichtlyk in. Wy aten melk met broden
daarna een soort van bry uit 7 maalt melk en
vet bereid; dit is de volkswast en wordt hier
Stare genaamd. Vleesch eten de baeren hier maar
drie of vier maal in 't jaar, by hooge feestdagen.
De gasten leeren dikwyls ook aardige spraak
op, en meermalen heb ik reed, van die tanelen gerie,

January 5th 44.

die Walter Scot zoo goed weet te beschrijven. Deze
avond was een gezelschap van haeren in de heu-
berg, die zich onder het drinken van den wijn, die hier
gracit, vrolijk maakten. De negen sagobindig
deze Dames, goedige Steyermarkische gezigten,
zande voor een Vlaamsch schilden een uitsteek-
kend naarmerp der kunst gemeent zijn. De
vrouwen van het gesin zitten allen te spinnen.

Dingsdag 10 februari. Dierenmorgens om my
vroeg uitgereden, aan het landschap overloopen my niet
veel, geloof ik. Toen het dag werd, was een my nabij
Landschap waar my ons een gedekte berg de
Nicht papieren. Haderhand zijn my ons gelijke
Bong dezelfaar vinnig gepapierd, nabij Lichtenhausen
Van Bruck, waar de rivier in de Nicht valt, was
my in het dal van deze laatste gemeent, welke nu
vastelyk my als een, om zich lage in de Dichte werpen.
De borden tussen, vooral by de laatste Bong schilden
achtig schouw. Hier is zoo min my zeide de oerzorging
van Ober. tot Winterteyermack.

Van hier komt men te aarden naar van den Platz.
Deren dag zijn my te nacht overgegaan. Het weder was
veel schooner de zow heeft veel veel kincke; het boort nu
dra als zy tehyat, hoe wel te verzagen alle, hand beranen
is. Het ontzigt op de hoogte wat zeer ontzesticht, en
vooral naandelyk het schoont men niet over een groot
aantal bergen heen, tegen anderen die in het veld
Lorenz allen uitsteeken, de frische wintersneeuw en
de te deze zow maakten alles nog schooner en vier.

En graven op den Platet ook veel notebuamen, my
hadde reeds in Lebering een bewys daarvan ge-
konden in zeer fraaye gebarnde tafels, en dez
hebben wy reeds in alle boerenkerkege, op desen
weg aangetroffen.

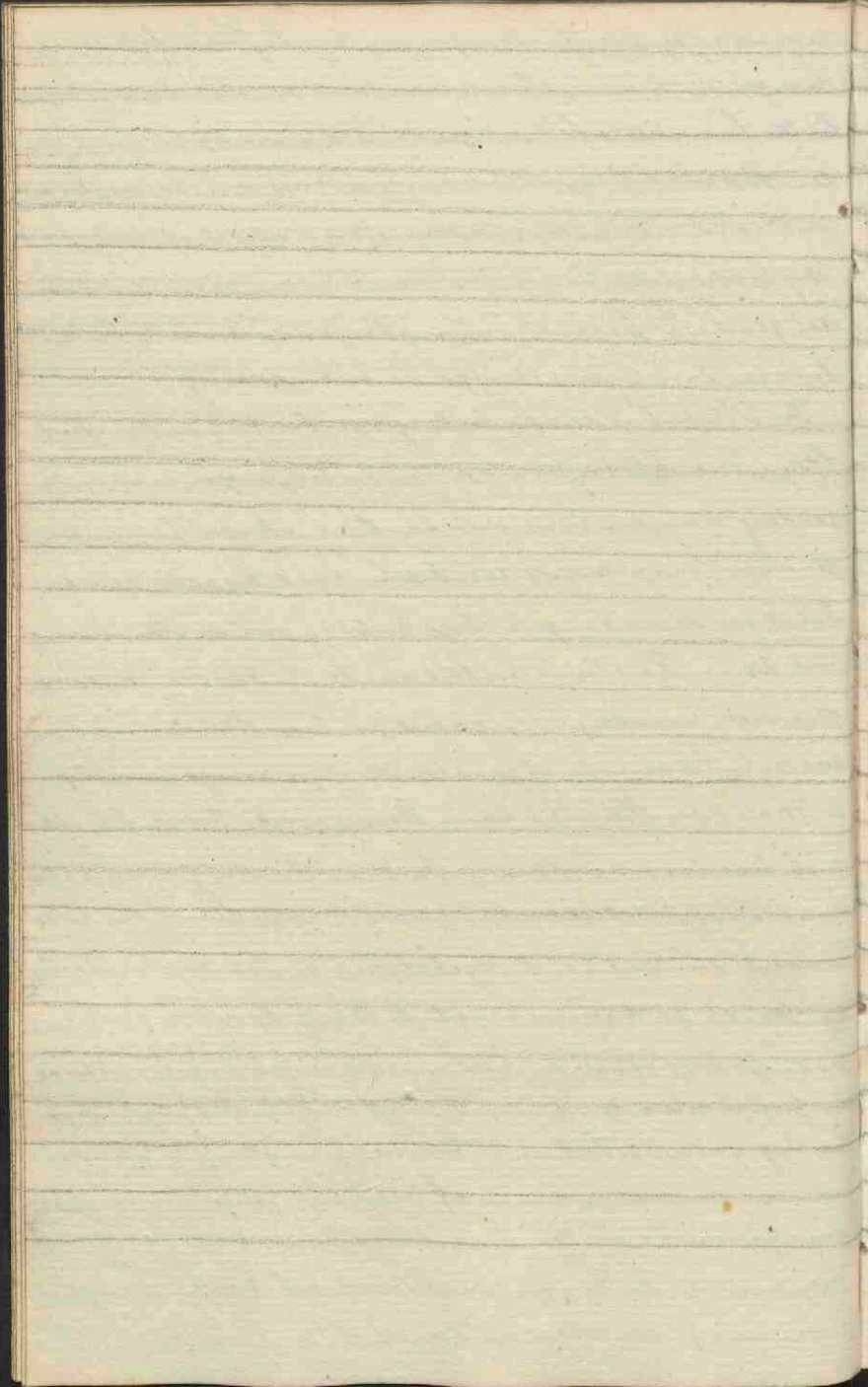
reuzen. By het opduken gingen wy ^{met} tuffschans, boppehoofd, die
zee graas maanen, en maanen zich verscheidene rugel,
lieten hooren; neder zyn de hemel, aneral met een
den bedekt, en op alle hoogen zyt men kerk en of
zou: inden romer moet deze streek allerlaafst zyn.

Wy hebben teken ook geeld, meer dan een uer vallen kan,
teel gieren, tuffschans de sneeuwbergen en boven de maant,
boppehoofd van zyne treppende uitwerking.

De Plattik is de afscheiding van Duitschen en Slesisch.
Steynmarkt, Wyneboden het dadelijk gemaaen de
kerberg aan den waas van der berg, Maschhammar
gemaaen, maar wy de taenditake taal hoorden spraken.

Dit is een der menigvuldige takken van de Slavische
taal, die in Rusland en tal aan de middeloorde zee
gesproken wordt, men noemt ze hier Krainerisch, en
dat zyn in Carniole algemeen. Hyn reizenoot die
de taal der Slaven in Kerngorye kent, kan de
zich hier doen verstaan. In deze kerberg normaak,
en de verscheiden taal van de zige iniaand in de
maant, die met een belagelyken ernst en kinderlyk
aandacht de passant taal te lezen, hoornood als zyne
vrouw hem staarde, elk woord naar zyn flusterde
en gelyk niet een woord verstand. Dit gelyk wyff
besong zeele schatzen te kunnen maken, ik zand
van, de vande natuur af te wyken, een normanelyk
van caricaturen kunnen maken.

Wy zien aan de huizen veel turkisch koren hangen,
men maakt er melken boy of brand wail.

My inwoners nu in de valle van de Drav. Het is meer
een vlakke van laagte hangende omringd de rivier is
vanelijk breed en vrees my toe beswaakbaar te zijn.
Zy valt naby de Hongaarsche stad Essek in de Donau
Achtburg, maar my middags vóór hielden, ligt van
de Drav. Het is een net, welvarende stadje, 5000 inwo-
ners. De huise, zyn goed gebouwd, de straten breed
en reyt, enige wel vuortreut swankel, genuewen
gunstig denkbeeld den welstand der inwoners, en een
affiche van een liefhebberij handel in het Hospitaal
en ten voordeele van het gesticht, deden gunstig de-
ken van de beschaaftheid en het karakter der inwoners.
Ik heb dit affiche, dat wel wat meer hoegdaend is,
nabegonnen.

Het weder, was uitsteekend goed, en ik deed me in
reeds den overgang naar het zuiden te geraden. Het
was welligt niet gansch in beelding, want in deze
streek zijn de perriken, zeer bevaend en is de wegt
reeds very goed; die my er van dronken, was wit en
had weinig knacht.

De landstreek bleef zeer schoon, links zagen my
op de hoogte Pettau liggen. My gingen veel bergop
berg af; dit gaf my gelegenheid om het sneete van
dezen wegt te waert af te leggen; ik ging gansch al-
leen, de maan teken helker over de bermeinde
bergen, in de dorpentandoren was allen stil, hier
en daar zag ik het licht in de kanten schyde.
Die dikwijls als onder de sneeuw bedalende wa-
ren. In wat in de natuur een majestait, die

Jenni L. 46.

een aangenaam ten indruk op my maakte; ik heb
zelden met uo veel genoege een wandeling
gebaan.

In het Stadje Wendisch-Elstritze hebben my over-
nacht.

Neben enaakt reeds vroege was de gaest der landlieden,
die my ontmoetden, "Gelobt sey Jesus Christ" in het
woord daarop "Amen". In uo was inderde nacht
gebaan ten eenige uitdrukking is van goddienstig
geual, hebben zy altyt iets opseende; viera het is
reede vooz of er iets by gevoelt of gedacht wordt.
De huizen die my leden geuen hebben, zyn niet veel
andere huizen van die my te voren zagen. velle zyn
van steen, ten enige van balcken, de haken worden
meer en meer van stroo, vroege waren de meest
van schiedels.

Maensdag 11 Februar. Om 4 uen hebben my onop-
mey begenen. De uen hebben my mee zien opgaan.
tyt poppenden gewoonts, een ruwe marktplek. Links
zagen my een fraaye ruine. Bezichtig land, ne-
volgens een vlakke waer men rechts heage talleen
bergen zag. Om 11 uen kwamen my te Lille, een
kleine kleine stad, die een vactyk naastkamen had.
In de kerk der binariten zagen my de heendren
van de graven van Lille; want vroege was dit
land een afzonderlyk graafschap, nu is het een
knecht van Steyermark. In den tyd der Romenen
was hier Claudia Celleja. De graven waren, volgens
het opchrift boven de heendren, die achter de al

Het is een ongelijke stukken gehouwen steen geband.

taan geransicht liggen, met het gezicht van Lan-
regg, in 1341 tot den graventans verkeer en in
1456 uitgestorven.

En zyn geend minoritken mannikken meer in Cilli in
het klooster der Capuciners, buiten de stad zyn en
nag zel.

Langs een stuyf en bemeeende pad, zyn wy met moeite
geklimmen naar de ruines van het slot Cilli, waar
de graven playten te residereen. Het lag op een stuylen
berg aan de Lann, een kleiner arm van de Lau. Men
kan niet onopgebyde een juist denkbeeld van de vroe-
gere inrichting van dit slot maken, het moet zeer
uitgebreekt zyn geweest, es zyn nog drie huize to-
rens, overblyfsels van een hoofdgebaue van den
rand der stuylen boven de rivier, en rondom een
muur waar langs gangen en vertrekken schynen.
Geweest te zyn, waachttoens waeren op alle kaden.
Vele haumen zyn tusschen deze ruines gegraved en
de dikke muren zyn meest met kleinoz bedekt.
Het uitzigt is aan alle zyden zeer schoon: in een
uitgestrekte daller ziet men de stad aan de Lann
gelegen die niet in vele bochten stuygent. De huize
van bergend in het rond zyn sonnige, be-lagere, bren-
van de vermalte wien den en de bantingraene
sunn-boamen, andere, de hoogste, zyn heelerwit
besneend. Aan de andere zyde zyn de bergewaden
by de winter geps alle, een waest van steen, sneeuw
en dor gebaume wispelen rich af. Langs het pad
plakke ik toch klacyende heide, en de kliming was
graue als in den Lann.

January 147.

By het afblinmen ging ik den ry weg die nu door de
gevalle en weder hervoren lacune tevens zeer
moeijelyk te begaan was. Deze reisgenoot met
Larance was uitgegaan het afblinmen dan ik en
Larance myn uien van dien trassidig den arm. Landen
lingt zelfs het zijk op een uit zoo verschillende geboor-
ten van Europa's ontmaet men elkander, doet elkander
kleine diensten, — en niet diek minner, meder. —

Wij passeerden eenige aanteuulijke dorpen, op de
hoogten van de rivier. Zagen my, overal kerkw en huizen
uitsteeken; het land schijnt veel bewaond te zyn.
In het groote dorp Francis vonden wy goed nacht-
kwartier.

Het is my een genoege de langzame overgang
naar Italië op te merken. De waterdamp tafels
begonnen te Lebering, de dekbedden hebben reeds
te Griet opgehouden; in en hier te Francis vroege ma-
ns van het eest, of my Posner en Sabat, dat is
Cind'pappelen kleving gemeden met dinkes, neelang-
den te hebben. Zoo nadereu wy het land, me die
galoerangen glikk!

Donderdag 12 februari. Het was weder alle de
vrouwen en kinderen toe my deren morgen uitreken.
Langzaam beklommen wy den Frajana-berg, die tus-
schen Steyermark en Carniole (Kraien) ligt. Wy wa-
ren lang in bergangten, en kwamen op een steen de
grensofheid van de evengenoemde provincien.
Carniole maakt thans een deel van het koningryk

Wy hebben heden veel boomen van de bergen tusschen ons
naeren, zy wonden op heden af en werden door wervende
dome open getrokken.

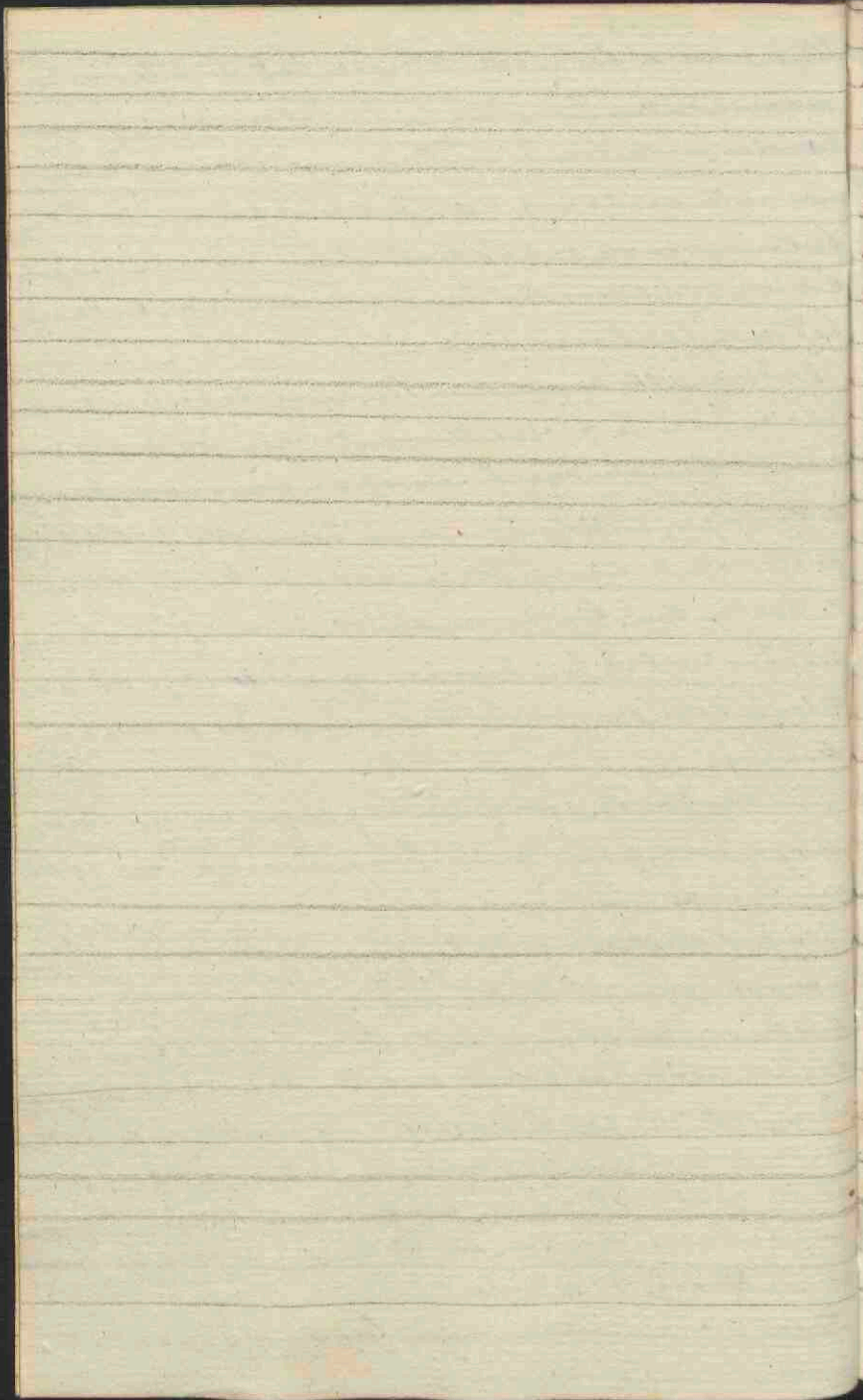
Ulysses uit, en behoude te wesen tot de Ulyssische
provincien van Frankryk. Het gewoone of men-
te waken was weder onder Cochenyck gekomen te wesen,
men antwoorde my, neen, in Frankryk had men het Fran-
bestuur gehaat, maar naderhand had men gevonden
dat het „veel gemakkelijker“ dan het andere was, en daarom
had men het liever behouden.

De kleding der mannen in Steyermark heeft iets anders
skandmes in de groene kleur. Hunne rokken of bro-
cken en broeken zyn bruin of grijs, maar de knaag-
en opslagen, ook de knaussen en kanten der hant 4/4
groen. De vrouwen draagen laarsen, korte jassen
en hoeden met breede randen of kleine fluurde mut-
sen. Zoo veel ik heb kunnen opmerken. Zyn de men-
schen in deze provincie wel gemakker en niet on-
bevallig.

Hier na van de grensoverleiding zagen wy een steenen
wegpaal opgraze naar Marie Theresia toen zy hier
gevoerd heeft.

Wy passeerden weerdheden droegen, die es met name
intraagen gingen weder veel te naet. In Paizet
hielden wy niet oogenmaal. De zon maakte op den
dag het weder ras nacht, dat het byna zamerlucht
wheen, ook hangen de vogels. Ik merkte in deze stre-
ken, en vervolgens nog meer, op dat in de korenvelden
kanten rekken staan, om het gnaan te draagen, zy zyn
nog onderscheiden van die ik elders gezien heb, hier is
er een strouwe dak onen.

Tegen 2 vrees krommen wy in Laybach, en namen den

Op om te veruarnamen, straten te doorwandelen, en op
de hoogte van het slot te klimmen. De stad is reuk-
muren of poorten, ruim gebouwd, met wy regte
straten vele zeer fraaye huizen, groote pleinen, ^{Zy is} ~~part~~
steekend gaed gepland, en heeft algemeen een reuk-
walyk voorkomen. Men zoude hare bevolking op
meer dan 12,000 geschat hebben; er was veel leuen-
sigheid, overal zag men bemoeijing, en daveragte men
wagend. Het stroompje, de Laybach, dat door de
stad slaekt, is niet breed maar toch bevaarbaar.
Drie en een half uur valt het in de Sav.

Op den berg, waar het kasteel is, overziet men het
dal of liener de ^{groote} ~~plein~~ van degen omringd, waarin
Laybach met vele voortvreden, en verspreide huizen
liggen. Vooral noordelyk heeft men een heelderlyk
gesicht op de hooge sneeuwbergen, welke juist nu
druide dalende zow op het schaansite beschouwen
waren. Rondom de stad zyn korenvelden. Het slot
is tot gevangenit ingerigt. Meer en in het slot van
Brunn ketter vooral zulke die wegens staadsmis-
daden veroordeeld zyn. De schansen rondom
het slot zyn gesleekt.

Het wolk is hier van Slavonischen oorsprong, en
de taal zy spreken is ook met de andere slavoni-
sche talen verwant. De mannen dragen veelal
groote mantels, de vrouwen lange jakken van pels,
witte doeken over het hoofd geslagen, en laarzen,
hoor voorkomen heeft even als van de Hongaer-
sche iers Lamajeditch. In de stad ziet men zovals
in alle staden van Europa, derelstoe klederdrege

In Laybach hebben wy de jonge man en vrouw aentlaan,
die naar Krainburg gingen. Zy waren pas eenige dagen
getrouwd, en toch kwam het ons voor, dat hy hier al
aan naar Krainburg en zy liever terug naar Weenen ge-
neest waren.

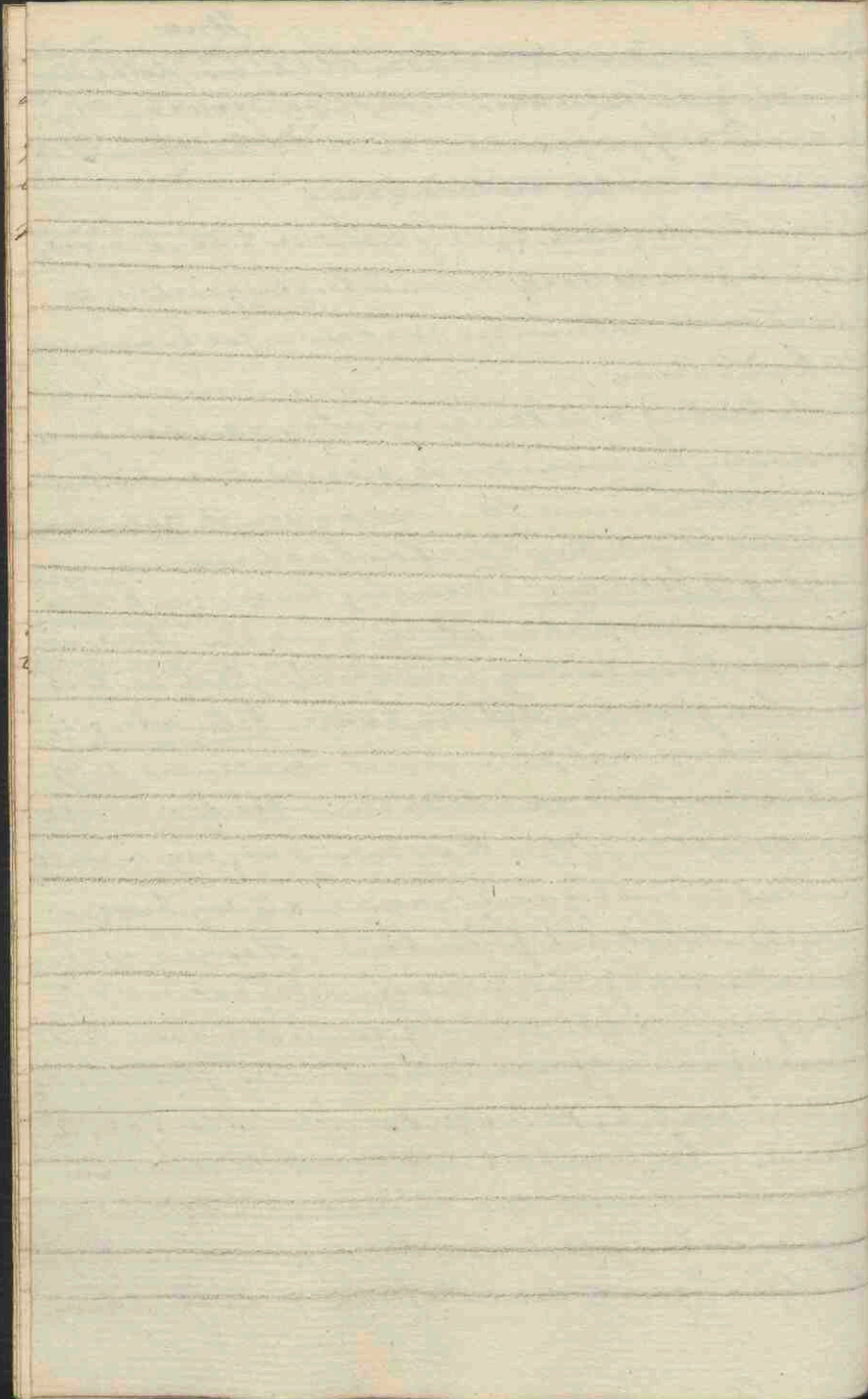
Jenny 1.60. Zie ook Agapito Le Gualle ed altri in-
teroli oggetti nelle vicinanze di Trieste - 1823.

als in Parys. Ik vond hier eenen als elders; dat de Sla-
vonische gelaatstrekken niet onaangenam zijn;
de mond is fijn gesneden, en in de luchtbrunnie en
gewis eene zachte inderwysking.

Haar Oberlaybach zyn wy meest in heldere mane-
r zyn, tusschen de hooge sneeuwbergen, gesneden, de
arond en de natuur die ons omringde waren uit-
steekend schoon.

In de herberg was een gezelschap van baenwe-
baerinnen waaraan ons de plompe lewendigheid
vermaakte, hooft taal, waaraan ik geen twaaf
vertoone, klank my zeer barbaarsch.

Vrydag 13 februari. Dezen dag hebben wy besteed
om een witschap naar Idria te maken. Het was
nog niet 5 uren toen wy van Oberlaybach vertrok-
ken. Men gaat vry styl den hooze. Kelenberg op,
de weg was op veel plaatsen dik besneeuwd, en op
andere zeer glad van de sneeuw die den vorige
dag gesmolten en nu bevroren was; wy maakte
ons veel te naet gaan, maar mate wy hooze
kwamen werd het feller koud. Hiergen was
de natuur nog 200 waert geweest, ook weet ik
niet of wy nog mel 200 hang geweest waren. Het
te naet gaan zelf was uit hoopde der gladheid by
zyls maeyglyk; de waegen droegde telkens om te
staan. Het was toch in deze woeste een same
natuur veel majestert, maar al taen de 200 op-
ging en de hoozite toppen der besneeuwde berge-
ken heen; groote dennebofschen maakte eenige

afwisseling in het toneel was anders alle, uit
was.

De dorpjes die wy passeerden zagen er
armlyk uit, zy bestonden uit eenig huizen,
^{hout met}
^{van} stros gedekt. In een boeren huis van het
dorp Ha Tratak hebben wy een wyf nest waft,
terwyl de paarden gevoederd werden. De gan-
sche familie was in een klein nestrek; de vrou-
wen spannen en bakken brood, een aantal kin-
den en liepen half naakte in het rond, de man-
scheen niet te doen; allen zagen en bleek,
mager, verarmd uit. Er was geen gebouk kra-
warnte, mal aan frische lucht; een groote
kagchel berlaeg een aanmerkelijk gedeelte
van het nestrek, dat vanden met heiligen
prenten en poppen versierd was.

Het eenge wat wy op dessem weg zyn tegenge-
men, waren boomen, die even als gisteren met
open verroerd stonden.

Op het hoogst vanden Helenaberg gekomen, zagen
wy op eens Toria in de diepte, en al in een trecke,
van haage bergen liggen, men kan zich geen
grotere afgeschonden heid van de omliggende
plaatsen denken; - toch is in den zomer de weg
dien wy gingen zeer bruikbaar. Halweg afge-
daald te zyn, kwamen wy om 10 uren in de berg-
stad aan. Er was juist markt, waan die beteken-
de weinig; de bessen, die wy zagen, hadden ook
ken ^{van} bruine py; groote mantels van bruin of blaauw

De trap, welke van't eene net naar het andere gaat,
heet Rolle, zoo noemt men die tusschen het Agar-
tha en Floriani. Jeld de Graf Atentche Rolle

De grootste diepte is 126 klafter. De andere schach-
ten zijn was minder diep.

Laken, naame broeken met laarzen en hadden me
 gere beseden rand, - bleke Italiaanske gerigte
 De vrouwen hadden jakken van jell of bruine py,
 rode kousen, witte doeken om het hoofd, magge
 re afgemerkte gerigten.

Hetgeen ik in het handboek van Jenny of in het
 boekje van Agapita genoegzaam beschreef en ond.
 zal ik hier niet herhalen; het geannoy anengens be
 langryke vraag komen is, wel ik ten gedächten is op
 teekenen.

Wij zijn de St. Antons Einfahtstallen ingegaan,
 een gemelfde gang welke ons bragt aan de trap
 waarmede men afklimt naar de mynen vande
St. Barbara Schacht, welke ook met de Pärcsis
Schacht in verbinding staat. De trap, die wij
 afklommen is van steen, niet styl, met leuning,
 waarsien, zy telt 754 treden. Hiergens had ik het
 afklimmen zoo gemakkeelyk gevonden. Al de
 werklieden gaan hier af en op. Men werkt in
 deze myn op acht verschillende laagten, elke
 diepte' naemt men een veld. Zoo is b.v. het Floriani veld
 het naaste by de opper vlakte der aarde, wat
 dieper is het St. Agatha veld enz. De velden heb
 den verschillende uitgestrekte heid: de grootste zyn
 600 klafter lang en 400 klafter breed (de klafter
 is broet) De stekking is van't Zuid oosten naar
 het noordwesten. Wij hebben eenige deser
 velden doorgemandeld, totk met de laagste. Wij
 zyn gekomen tot op eene diepte van 73 klafter.

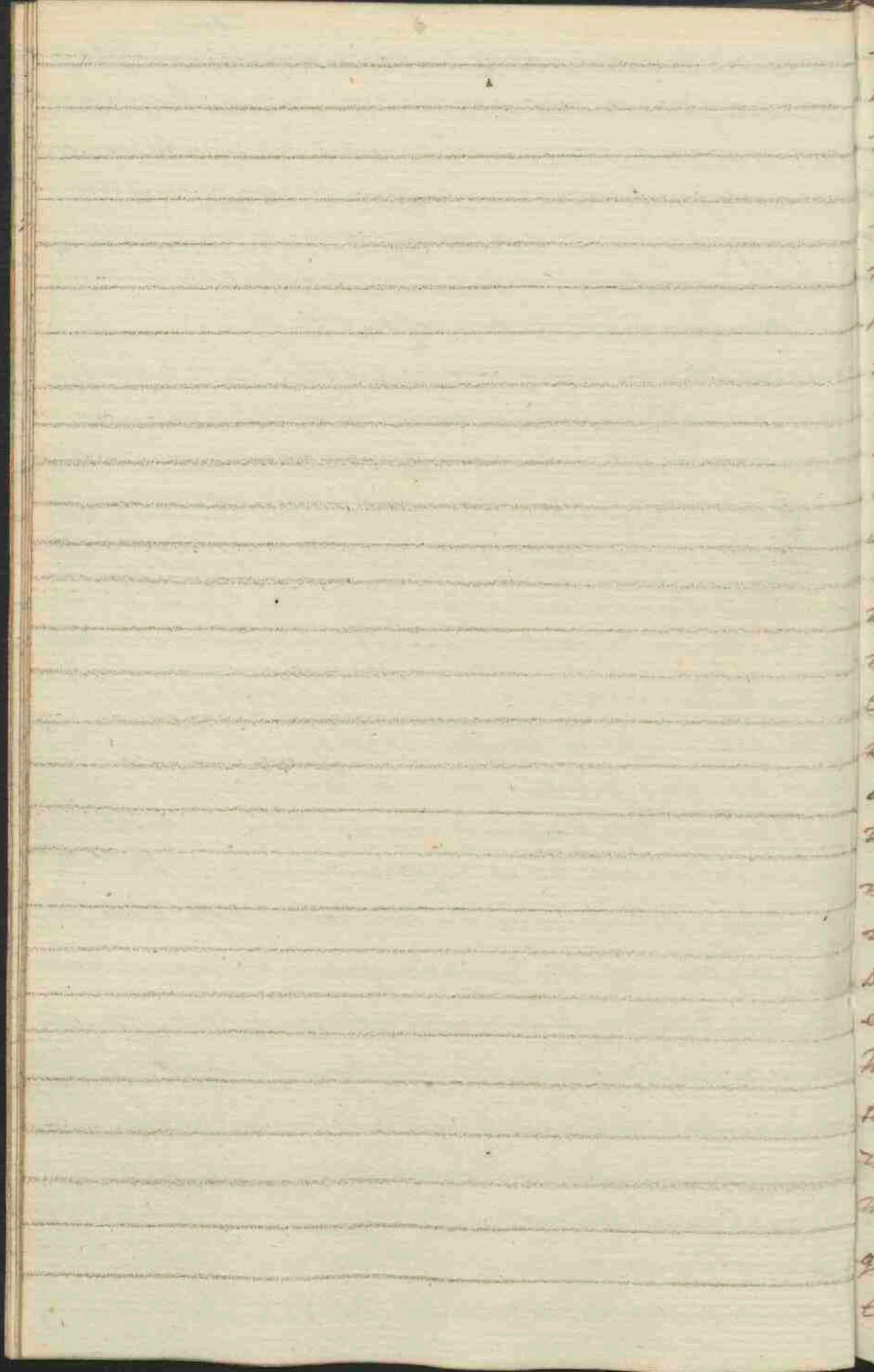
Itte byzondere in dese mynen is dat de gangen, waer dat
het antw. met de magentje, gebouwen waerd, niet recht
zyn, daer gewaante leest men dit verspreet in d'oude
daer. Ik haer men iemand die aan het kringen is toe
recht, haer by niet, mer al toe als men fluit haer by
haer is de gewaante, dat het volk, dat in de gangen
iets haer aankomen, sich daer fluiten best verstaen
de inrichting dat man het leen daer ander oep de kanten van het
licht werdt afgelechten, heeft rekordt gewaante, om
het maglyk waer, zonder licht te maken, ingerand.

Er zijn in de asse melde, die tot de Barbara Schachtel
 behoren, 16 plaatsen waar erts uitgehouwen is, want
 dese noemt men Eerstafte of Schlage. Bovendien
 zijn er 11 punten, waar men geen erts vindt, doch
 waar, op hoop van het te vinden, gemerkt wordt
 (Hofmingsbein)

De steene die geen erts bevat (kan de steene) worden
 niet uit de groeve gebracht, zy worden dadelijk afge-
 deelyk gelegd, en gebruikt om de openingen, waar
 het erts uitgehouwen is, weder aan te vullen. Dine-
 rigens in de mynnaam het in thannen hier niet ver-
 schillend van die in andere mynen, men gebruikt
 hier ook buskruit. De gangen vanden onderse
 gelmatige en meestal gemelste, om het in starten
 naar te komen.

Het erts wordt in houten wagentjes, handen genaamt,
 door jongens gebracht naar de plaats waar het afge-
 trokken wordt. Die handen hebben vier houten raadje,
 twee voraan en twee in de midden, of wat over
 de midden waan achtelen, zy vallen over twee pla-
 ken; een pin met een kleinen yzeren cylander is onder
 aan den hand vast, en gaat tusschen de twee planken
 om de rigting te geven. In dese handen worden, naar
 mate het erts beter of slechter is 2 tot 10 Centner te ge-
 leyk vermaakt. Dese handen worden veel beter zy,
 vooral op yzeren wegen; ook doen zy de jongens die
 ze voortdruiven, buiten noodzaak diep bukken.

Haar mate het erts zwaarder of lichter is verandert

een of twee handen te gelyk opgetrokken in eenen
 te pakken die de uitkanten hangen; de schacht vaak
 vierkant en aan alle zyden met hout betimmerd.
 Men heeft hierook de inrigting van twee luchtstroom-
 men, eene die uit de rug gaat, en eene die met
 reukte lucht in de rug komt; toch is op sommige
 plaatsen een zeer warme stilstaande lucht, en
 het den bleek is gelyk, dat die lucht met het ver-
 teen, en kwikselver verworpen is. Wanneer
 het zeer erg is heeft men aan de opening een rad
 aangebracht met pijpen, in aardnars de slechte lucht
 uitgepompt en door goede versangen tuwd.
 Men heeft ook eene plaats waaraan ^{een} ~~aan~~ instorting van
 200 jaren; 23. mynwerken zijn aangelegd, men
 noemt ze Todentlufe². Dit ongeluk is thans minder
 te vreeen, maar een ander van nog eger natuure
 heeft in 1803 plaats gehad, waaraan onze geleerden
 ons vele byzonderheden verhaald hebben. De 15^e
 maart ontstond er brand in dese myn, men weet
 nog niet zeker waardoor, maar de ruusel die men
 ongunstig voorhanden is, neemt lichtelyk vunt.
 De brand begon in het derde veld van anderen op,
 en verspreide zich spoedig in de andere velden.
 Waar ook de brand niet zelf kwam vultetisch,
 toch alles met de vlytg gewordenen kwik. Er
 werkten op dien tyd 900 man in het geheel in de
 mynen. Allen gingen te gelyk in ders om zoo ma-
 gelyk den brand te blusfiken; binnen weinig was
 lagen ze allen, op 12 na, als dood ter aarde. Men

Deze bok moet opgetrokken door middel van een
materie, dat 6 blaasjes of middellyn heeft. Het deeg
lyke nader worden ook de pompen in beweging gebracht,
die het water uit de diepte der myn pompen.

In 4 minuten zyn my naar boven gekomen, dit is zeer lang.

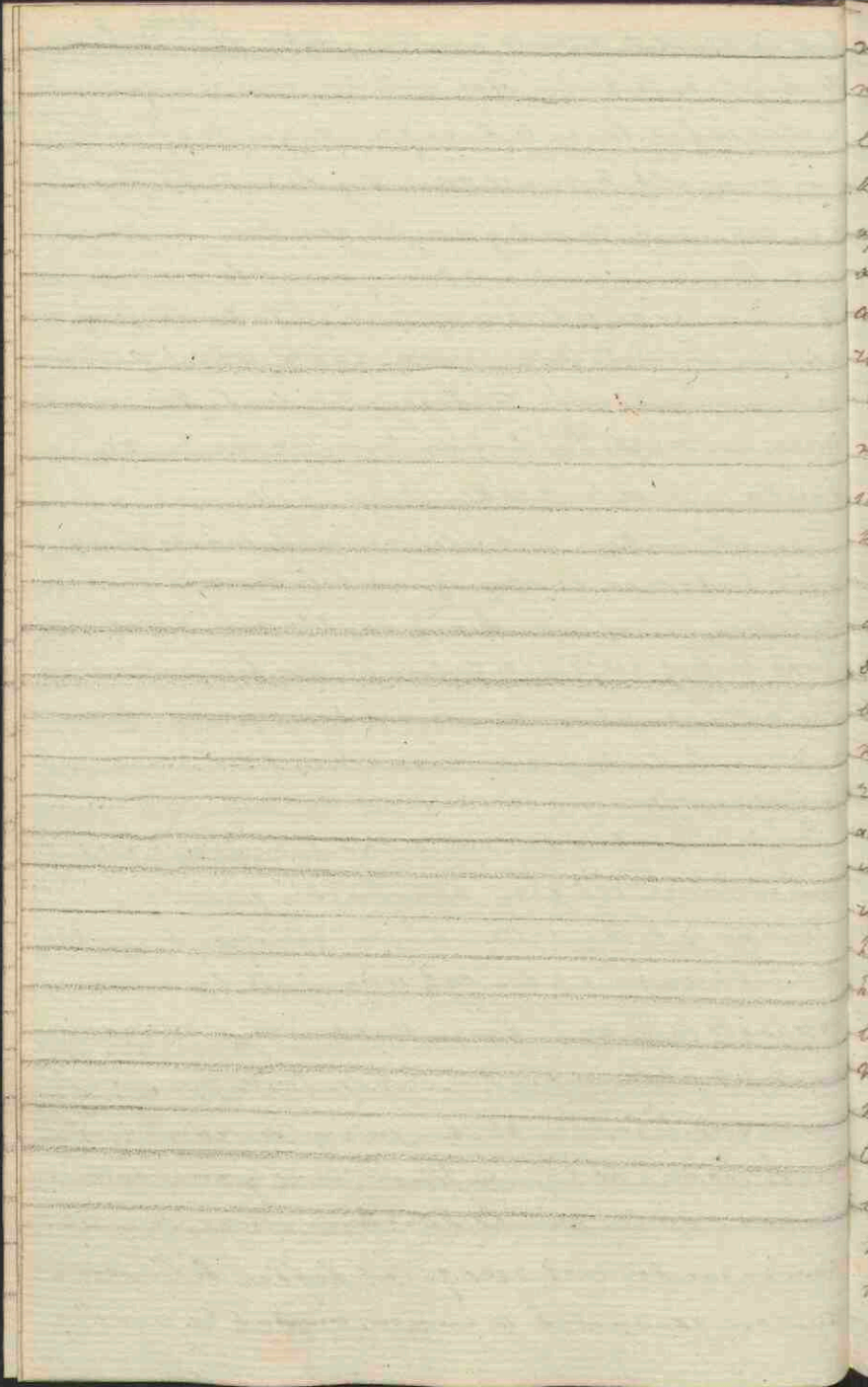
Zoam.

had de grootste moeite, om deze schynbare lyken uit de diepte op te halen. Het gelukte, om hen, op een na meder in het leven te brengen; maar de gerant heus was naar elk hunner gemiddig bevonden. Zy stierven zamenige waerdig aan de gevolgen, anderen behielden eene onbetwistbare zwakteid, en van al den was het geest zeer anderszins. De beide op reis, die ons begeleiden, zeiden, dat ze sedert nooit hadden opgehouden, te kerven; tamen hadden ze niet meer, en lange tyd hadden kunne vromen hen als kinderen, maeten zoeke.

Toen alle andere middelen vergeef, waren aangevond, heeft men de myn ganssch luten nal met water loopen, en zo is de brand, de 4de mei opgehouden, jaar en dag heeft het geduurd, etc het water erover uitgepompt was. In het eerst was de lucht zag was zucht dat men maar van 1 tot 4 uren in liet masken.

Somtijds is ook de lucht ontolambaar, doch hiervan zijn in langen tyd geen voorbeelden geweest.

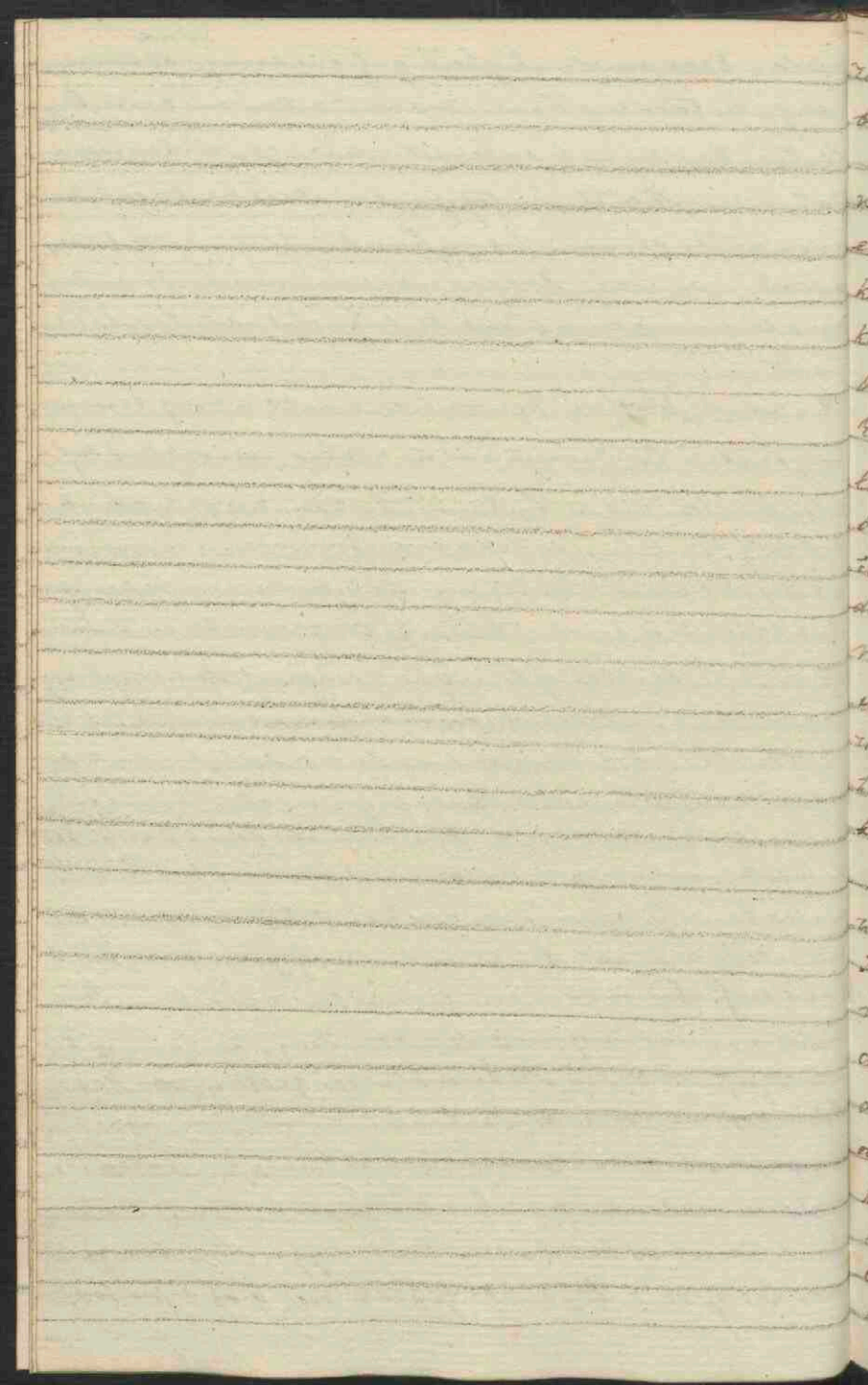
Toen wy in de myn alles naar ons genoege boren had den, hebben wy ons in den bak waarmede het erts werd opgehaald laten naar boven trekken: myn reisgenoot en ik plaatsten ons in den bak en twee mannen, die ons begeleid hadden, stelden zich op den rand, zich vast houdende aan de touw. Juist toen wy naar boven ¹⁵ gingen, zag men vielen verscheiden kleine steenen op ons af, die wy zonden niet zeer groot hebben. De hooren te zijn, om geaantlyk te meeren, omdat ze zo diep

vele. Deze omstandigheid gaf ons eenige bekwame
 aijng; en toen wij daarvan waren zeden, ons onze leg-
 leiders dat zij ook ongerust waren geworden, want
 dat in meer dan twintig jaren sedert zij dagelijks
 op een veldt gwaaren waren, had dit leden naar te een-
 overkomen was. Het was evenwel, zacht door dat
 aan de pompen naast de te kachtilt, de rijkte
 werd.

Het ruiner (Jungfer) kni-huiler wordt weinig gewon-
 ren, omdat het draagzaam in kleine hoeveelheid stof,
 selen den steen zit in by het inthakken toegelast, ik
 heb zelf dit kunnen waarnemen.

Het erts wordt op het oog afgecheiden in zuudamig
 dat ladelijk in de smeltoeren gebroegene alle in 15 tot
 85 pond per centals opleeet, en zuudamig, dat eerst nog
 bearbeiding ondergaat, om niet te veel brandstof te
 verbruiken. Dit laatste wordt namelijk eerst ge-
 rief in zeren zeren welke steeds enger worden, en waarden
 aanhuden water vlact. Het kleinste gruis dat onder
 in komt wordt nog in hand zeren die men in tabben met
 water beweegt gekud, en zoo komt het 4 waarte deel
 het meeste metaal beret, onder in, of gaat door die
 hand zief. Dit is goed om gesmalten te worden. Het
 lichtere, en al de groute stukken, die in de zeren geble-
 ven zijn, worden in "Pochmeelkruige" gestampt. Het
 kleinstampte erts "Pochmeel" wordt dan door kon-
 ten gaten "Rinnen" geraerd, waar steeds het water het
 lichtere medevoert, en het 4 waarte deel, dat meer me-
 taal beret op den bodem laat liggen. Zoo brengt
 men het op een bepaalde gehalte van 9 of 6 per 100;

Zoodanig dat het den meeste waarde is het in den ouer te brengen. Het wordt in den toestand "Schlamm" genaamt.

By de orens heeft men het tegendeel plaats van de andere metalen; gewoonlyk smelt het metaal met koolerts en zinkt dan op den bodem door zyne zwaarte, ter myl het omhoog, dat lichter is, als slak te regulair; het koolkoolen daarentegen wordt door de hitte vlugtig en rygt in de form van dekke, vaak op, dan wordt het door pypen en vertrekken geleid die bestemd zyn om het te verkoelen en zoo te verdikken; wanneer het door zynen koelkanalen gegaan is, blyft niets dan twee slyke vaak oren, dese gaat dan door schousteenen weg. De kwik, die zich behoelt valt weder, en wordt in aarden vaten opgezangen; in kleine zakken gedaan en zoo afgeleverd. De oren waren niet in werking; ook konde ik noch gesmeed hebben my aanden zeer genaarlyk koolkoolen daer op kloot te stellen.

Het debiet der kink heeft afgenomen, gewoonlyk wandt nu jaarlyk maar 2500 Centner gewonnen; toe Idria Fransch was merck 6000 Centner 'jaars gewonnen. Het zelfde heeft plaats omtrent de Cinkber; de fabriek daar van staat sedert twee jaren stil, en daer mag te veel waarde is. De Cinkber diens als verstaan, en wordt saamengesteld uit 4 deel kwik en 1 deel zwavel in pannen aan het vuur blautgestelt. In de myn vindt men ook hier en daar Cinkber door de natuur zelve toe bereid, doch die wordt niet gebruikt.

Als re niet op de kansen te hantieren van Daggeld, men
4 kreutzers.

Order de Fransische regering werden te beter betaald.

Erandelen thans 495 menschen in het geheel, 's jaars
 luiten als in de mynen, in waerige jaars werkten veel
 meer. Het zijn byna zonder uitbreiding kinderloo-
 van mynenhoor, 's jaars kunnen nog minder dit
 en ygenand wesk. uit handen. Voor eenige jaars heeft
 me eenige sterke mannen uit Tyrol laten komen,
 ma anders zijn allen gestorven. Zy andelen acht hog
 Jaars; sommigen krygen daggeld; anderen, de meeste,
 werken by week. De regering leest hun koren, te me-
 te ma anders $\frac{1}{2}$ meten ten meer $\frac{1}{2}$ meten, 's ja, die ge-
 toent is bekant de helpe meer, en voor alle kind,
 tot het 5^e en ma anders meten meer. De prijs daer van
 wordt van hunne verdienste afgetrokken (van de
 verschied van den ineenlyken koren prijs) tegen 2 gel-
 den. C.M. de Tacow en 1 g. 70 kr. de 's ja, het meten.
 Tegen den prijs ma anders te het nemen. Nog ma anders van
 inu laan iets afgehanden, and dactar, apothekier, d'hoop
 meester enz. te betalen; waar voor den all, die er ge-
 lunk van make niets dat valt. Het 's ja, geld, wat
 hoo dan in de ma anders overblyft, is op 's ja, hoogst drie
 gulden; d'hoop veel minder, 's ja, tyds niets. 'Zelfs de 2
 "Häblers" en 2 waagen aumde Kratzenfüller" die het op-
 zigt hebben hoogstens 300 gulden C.M. inkomen. De amb-
 tenaren, die aan het hoofd staan, de Bergverwalter, Markt-
 scheider, Bergwath hebben groote inkomsten.
 Voor ras gering loon leiden deze arme menschen veel
 een elendig leven. Zy sien en allen uit als lyken, hebben
 geen tanden, heven en zijn zwak maars ziel en lichaam.
 Dit is niet alleen het geval by hen die in den brand

Januy 150.

Wy zagen juist hier een adelaar vliegen: namment
om en haket.

Januy 152 en het aangehaalde boekje van Itapeta p. 1

van 1803 geweest zijn, in wat mindere graad heeft het
 by alle plaats, en was schadelijk. De invloed der kunst,
 dat zelfs de vrouwen en kinderen dezelfde geestige en
 verstandsvinder, haemel, van myn lijden en vrede,
 gewoonlijk de bezegent zich wascht en andere klake-
 ren aandoet een by by zyne familie komt: het gift is
 niet alleen in de klederen by bezigt het in zyn eigen
 ligchaam tot zyne vrouw en kinderen over.

Ik konde niet nalaten deze ongelukkige bevalking die,
 te beklagen; men wordt betragt als men bedenkt, dat de
 maatschappij het bestaan van zoodanig ongeluk byna
 onvermijdelijk met zich brengt.

Wij zijn voor een groot gedeelte bezig, de zelfden mee-
 lyken weg terug gekeerd. Niet ver van het huis waar my
 vromgens hadde stil gehand, zyn my rechte afgelegen,
 en tegen tien over bekransen my te Lohitch. Hier merk
 ten my reets meer de nabyligheit van Italie: de Padovana ver-
 standt geen Duitsh meer, en de "Kelnerinn" van Veneria,
 wa' haemel men het de arme niet niet zoudt aangezien
 hebben.

Zaterdag 14 februari. In de Plauzia zyn my naar
Adersberg geseen, een marktplek dat er veel van
 uit is. De weg is met veel moeite zigzag gegaan
 gemaakt. Op de hoogte naby Adersberg staan de
 ruinen van het Slat. Heer belangrijke van ontwa-
 de groote Adersberger Grotte, maar my ons dubdelyk
 naar toe begeren. Zy heeft myne verwachting veron-
 troffen, ook wordt zy voor de schoonste van gans Europe ge-

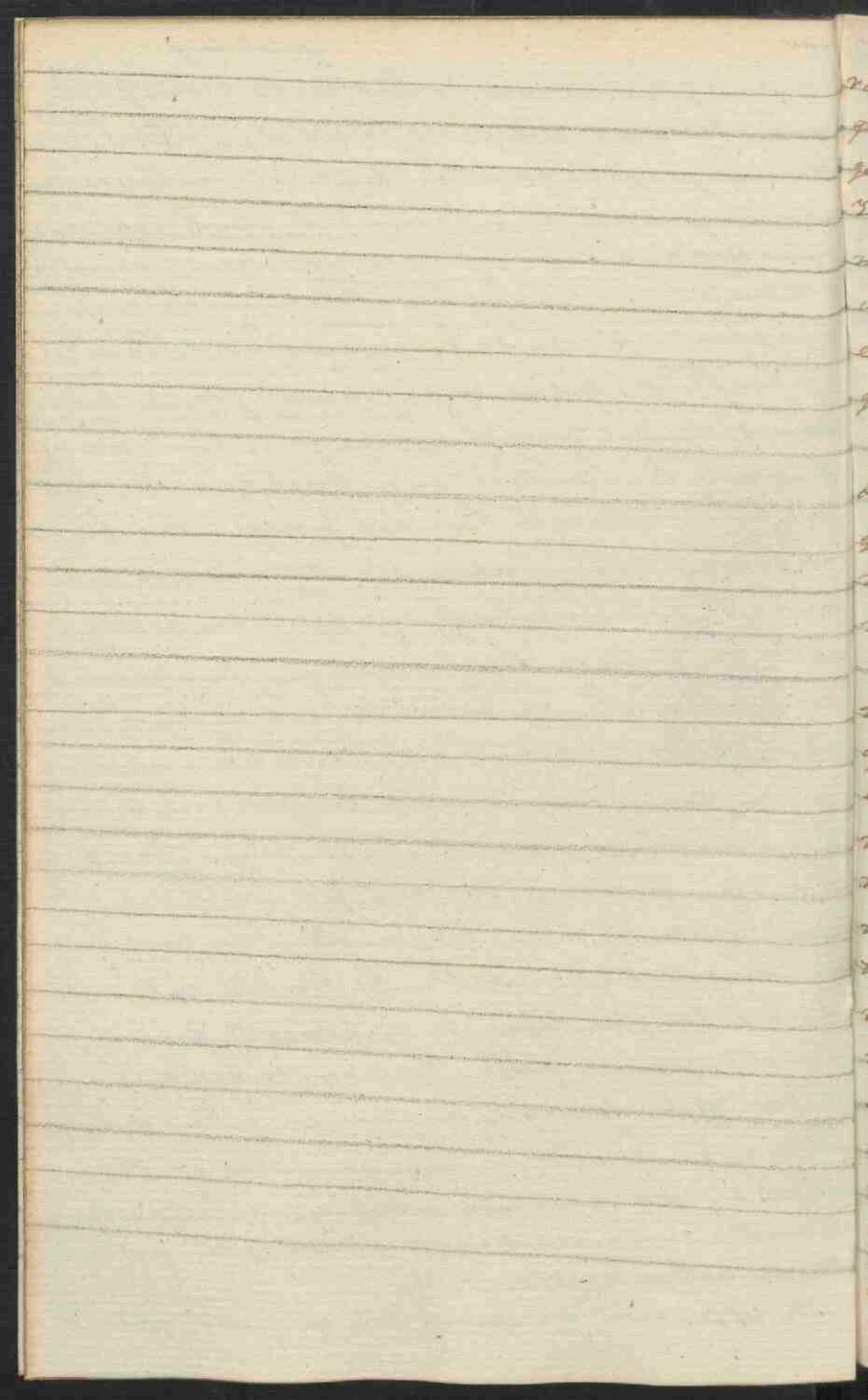
Een, Grabsmaal, volgens de bewaaring der Joden, heeft
welke alle gelijken op eene tombe. Een Cypressboom
eroverend.

houden. De ingang is gemakkelijk. Men hoort de rivier, de
 Priek bruisend in de groot thronen, en komt spoedig op
 een natuurlijke brug, waaronder zij in de diepte neerdaalt,
 de groot is hier ras groot, dat men de wanden maar open,
 beide plaatsen ziet: het gemelf is zeer hoog en de diepte
 bemerkt men ook alleen door het geroes van het water
 in de afgrond op, welke van men staat. Vervolgens
 klimt men vele trappen af en komt weder by de rivier,
 die men over een hante hang passeert. Zij gaat dan
 links onder den berg weg, waart^{er} zij eerst in Plannia
 weder te voorbij komt, onder den naam van Urz,
 in de groot ziet men haar niet meer. Uit dezen groeten
 Dom, ras als zalen dit gedaalte de groot neemt, klimt
 men naar de kleinere groot die, volgens onze leidsteden
 eerst in 1818 (15 april) ontdekt is. Men ziet nu een aan-
 houdende afsijpeling van de wonderbaarste rooverspen-
 knoge gemelven, waaraan vele kegel van Druppelen
 hangen, op andere plaatsen kolommen en zuilen naar
 mate sommige kegels tot beneden verlenge zijn de zuil
 met een bodem vereenige hebben, of zich door ophaoping
 van druppels van beneden naar boven opelemdituen
 de lichamen gevormd hebb. De spelinge van de na-
 tuur zijn talloos en de verbeelding des eenvoudige
 menschen vindt allerhande gelykenissen die somtijds
 zeer treffend zijn. Predikstoelen, Orgels, gezangenif-
 ten, allerhande soms gelykende figuren naar men-
 schelijke gedaanten, vooral aangezichten; en men
 kan gaar men door enge, kronkelende gangen, en kost
 daarom staat men weder in hooge gemelven al ma-
 jester als waren het gothische kerken. Op vertheiden

Gezette matronallen xps het merkelyk alle in de
water langzaam gevallen en langzaam gesteld

plaatsen gelykt het naar waterallen die op eens gesteld
 zyn en de daar de helder witte kleur nog naar fraaidin-
 gen. De grond is ook daar het worststeen van de alre-
 sare stof zandeling gevormd. Dikwyls lichte
 naar matzack, meer nog naar water van vernille,
 de kleuren dat terwijl het alreide bevoaren is, op
 een plaats naemen de gidse den alre de Rose zee
 uit hoofte der kleur, op een andere plaats de land-
 kaart, om dat zwerenlyk een gelykheit daarg-
 bestaat. Somszins zyn de kegel, en andere figu-
 ren doorechynend, en daer een fraaye uitwerking
 als men het licht en achter plaatst. Hier en daar
 is het stellende water langs welke ronden geloopt
 en heeft zult als een die doorechynend doek gevormd,
 dat op eenige plaatsen wel naemen geboepend is: zoo
 wyt men een jabas^{en} zoo als men het noemt, ee-
 gedyk, hier is nuwat uitteekend schaars, tellet
 wit, doorechynend, met een rode rand. Doongraan
 is de kleur grysachtig, ook veel glanzend wit, zeld-
 zaam gekleurd, maar het geen alles zeer verniedt
 de menigvaldige kristallen die van alle ryden als
 diamanten glinsteren; zy zyn doot de gansche gro-
 aan alle ryden verspreid. Veel van ee kegel, en andere
 stukken gaen als men es op slaat een geluid, soms
 als van een klok op andere plaatsen als van een
 orgel, en zelfs kan men es dikwyls gansche octaven
 in midden en een loort van musiek op die instroom-
 ten der natuur spelen.

Wy hebben onre wandeling tot op $\frac{3}{4}$ uur afstand

Skelsberg.

van den ingang voortgeret. Men kan nog veel verder
gaan, onze gidsen waren reeds byna twee mylen van
gemeest zonder nog het einde te vinden; bovendien
zijn er links en rechts aeneengroette van een uwe en
meeren getrokken. Zoo onze gidsen ons reiden
is er een half uur vorder dan waar wy omkeeren,
eene berg in de groet, die zy twee uren nader hadden
gehad, om vand te gaan.

Men heeft de onderscheidene plaatsen namen gezegt,
die van zekere omstandigheden of personen of van
gelijkenen genomen zijn; b.v. De Dorn, de Ferdii,
vanden groet, de Kapel, de Groet van Pluto, de Tor,
nieuplaats etc. —

By het terugwandelen ben ik vooruitgegaan, en zag
smal deze wandelen nog eens met aanevande
opgetogenheid, het licht was achter my en ik werd
er niet door neeblind, dat by het zien van groeten
veel waard is. De aanevande afwijfeling van deze
vneemde (fantastische) roameren, de verhevene gemel-
ven, het schitterend kristal en de glanzende roilen en
wandelen, met de zwarte schaduw, des meningen, de groe-
nengroeten, dit alles maakte op my een indruk die niet
niet berouwen laat. Men kan zich hier denken hoe de her-
beelding boos zulke roameren opgemekt zich levende
menschen heeft geschapen en vooingesteld, welke aan deze na-
tuur beantwoorden: broeken, monstren, geesten, hek-
len, zijn hemonard, die men verwachten zoude in deze
aandervoende schuilplaatsen der natuur. Deze groet

Jenny 152. Agapita. p 16.

is my een van de belangrijkste natuurtonnel geweest,
waaronder ik den indruk met licht zal vergeten.

De richting der gansche grapt is naar Plannina; hier
is nog onzeker of zij eenigen eenen uitgang heeft.

Er zijn te Plannina en in het algemeen in deze geberg-
ten vele grachten, maar die van Adelsberg is de voor-
naamste.

Men laat de vreesdelingen zo kruiken per lamp
en voor elke lamp 12 kruiken betalen; dit brengt
sontrent 300 gulden spaars op, die het goed worden
om aenval te dragen, lenningen enz: te maken, het
geen zeer nuttig is. Het is nog in verband of de he-
re de Jec Grandhaer eigenaar van de grond is, in
tusschen bestuurt de Bezirkscommissie in de ver-
zoeking.

Een van van Adelsberg is de Grapt St. Helens, deze is alge-
meer zeer merkwaardig, maar in deze waant het zand-
ling die "Protens anguinus" genaamt. Men heeft er
eenigen verbond in een glas met water, bij waken ge-
leend bij licht goet van kleur, met donker rode ooren.

In de herberg was meder alle, snat heilige prenten be-
plakt, de meeste gansch afrijtelijk, de vromen zate
ook hier allen te spinnen. Men sprak Carniolesche en
ook Italiaansch.

Den weg van Adelsberg naar Triest hebben wy nagema-
kend stichtanden afgelegd. De plaatsen, die wy passeerden
Prenada, Gualletich, Santomano, Sefano, zagen er aanvul-
lijk de landstreek in twee Eilanden magelyk. Men gaat by
men om af te beken bergaf, heeft geen uitgang, zandom is

has been done west street early

kunne wilden niet en af te brengen. Maar vlakke en hoogst,
 en want fischen maar in zelden eenig graad de kust. Daar
 by kwam dat het gewaltig weder was en de voortdurende
 te wind walt die het stof aanhouden in groote walcken
 deed opgaan. Deze wind is hier en ook in Friesland zeer ge-
 woon, men noemt hen Road. Raemel my reeds vande
 dat hy zeer sterk was, vande men ons, dat dit door de
 Rhona nog onbedrukt was, die in dit oogen een gewel-
 dige storm. De weg was uitstekend goed.

Naby Opfchina, $1\frac{1}{4}$ myn van Friesland, maekten wy ons
 te papen afgeven, hier is de linie der douane naar alle
 wat int Friesland te land overgaen worden, want in Friesland
 kan alles nog in een uit geraad worden. Op een steen
 monument, dat hier opgericht is, las ik, dat de goede
 weg, die wy gepapend waren, in 1780 door Joseph II
 en Maria Theresia gemaakt is. Er was in Opfchina
 veel benedigheid, men merkte de nabijheid der koop-
 stas aan de reele wagen, met gaederen. Van hier
 af ging de weg zeer styl naar beneden, zov dat byna
 altyd de raderen vastge maekt maekten blyven.

Hier naar naar Opfchina zag wy naar het groot Friesland
 de Admatouke ree. Het begon reeds te komen om te
 wanden, maar meer nog werden wy door het aan-
 komsel van stof doet als walcken der wagen omringde,
 verhindert, dit te hoorn gerigt recht te genieten.

Men kan toch de stad en de kusten van het land genuey
 te am onderscheiden; de ree verleenigde zich byna om,
 merkbaar met de kamel. Het cantiaast van de eenen
 me danne stoken, die wy daar gereden waren, en een
 groote linnendige koopstad, die wy in de laagte van

De barrow, die my in groot getal op den weg ontmoetteden
met kleine konnetjes op 4 wielen, waarmede zy van de
markt te Friest kwamen, hadden ruggen van binnin
py van, en hadden met breedten rand, zy waren er bleek
en kwast uit, met naarkomen van uening melkenen.

Zoo men my gezegde heeft, in de Apunla werd' iedere herding
keet op plaats in den wagen van tuenen naar Friest, en
deurint op naar Idria, heb ik de taale 35 gulden l. h. en
dringeld 4 g. 30 fl.

Jenny 154. ook Defensione Di Frieste pro Romagnas.

15 Febr. Triest.

ons Zagen, was zeer groot; vooral deed het locht van de
Straten ende huizen, van den besij gezien, eene moorge
uitsaeking.

In de Aldege Grande vand ik het niet zoo goed als ik
vermoacht had. De Bona of Boretta waci ook in my,
kames, hetgeen zeer onaangenaam was.

Zondag 15 februari. Ik maakt my in myne aantekening
ningen bekorten, omdat ik anders te veel ruimte wac,
ook kwam ik niet in Italië, waer van alles zoo omstandig
en waarmakenig bespoken is, dat ik my doorgaans
by het sloot vermaeden van hetgeen ik gezien heb,
wel kunnen bespelen.

By het uitgaan troef my dadelijk de Italiaansche ge-
waante der menschen, and op de markten en straten
op te houden, niet om van de eene plaats naer de andere
te gaan, maar om de lucht te genieten, saam te maken
op en neder te gaan, en rond te kyken. Er was nog veel
wind, maar als men door de huizen dede was de wind
was, noelde men reeds eene zachtere duik. Dan ik het
nog toe gevonden had, ook stond en ging men vanden
fassen op de straat. Veel oestelingen: Romanen, Grie-
ken; Turken het meest. De matroosen van de oostersche
landen, met hunne brune gezichten en sterke getekene
trekken, maachten ook uitloepende groepen.

Ik ben in de kerke Griekse kerken geweest: de Illyrisch-
Slavonische en de Servaetische, by welke forme en myn-
ting gelijc: een langwerpige vierkant, waer alleen lang
de muren bouken zijn, de Altaar is door een voorhang
afgekeiden van de kerke, en niemand durfde geestelyken
kamen achter dien voorhang. Er zijn geen beelden, maar

In t'begin van den oorlog zijn gansche troepen met groll-
teke families naar Triest gekomen. De regering heeft
al de zonen, die niet een genoegzaam kapitaal tot
den medegebragt, om van te leven, gewootzaakt

15 febr. Triest.

whickeren en men wyl groeten knaakt, op gouden grond
met zilveren kronen of kransen om de hoofden; in de kerst
He kerst was er een, dat de drieënheid voorstelde. Londen,
des He Cecilia voorstellende is zeer mooi. De vrouwen zijn
in opzettelijk op een gallery, die met traliewerk voor-
zien is. In de eerste was juist Communie: een priester
met langen baard, gaf elk een stukje brood, in teg-
lyk knufft men hem de hand. Hy sprak met de aansien-
lyken, "wie het teken eens onverschillige zaken, maak-
te de dames zyn compliment, en teken te een bekracht-
te zyn; de communicanten, na het brood geantwoord
te hebben, maakten bouzgangs de roude der heiligen,
die hy een voor een raerden. Om het beheren dixer
whiderzyn, voort te komen, zyn zy van anderen
met glas voorzien.

Onder de merkwaardige gebouwen niet men zyn
het nieuwe huis van den Griekken koopman
Demetrio Carciotti, in 1800 gebouwd.

De Beurs intwendig inrichtend ^{innendij} naar de "Sala del
Corpo mercantile"; zalen van het Casino waren bevolgd,
7 ballen en 8 Conversazioni gegeven worden. Bereken-
metrekken naar 7 lesien van nieuwspapieren en
hetto het nieuw Theater een groote kooz, waan een
nack middagmaal heet en zyn dranky, neel leven-
digheit.

Op de halo San Carlo, moei gezigt over de ganste
gulf. Wandeling St. Andrea, oostelyk van de stad,
neel menschen, ook opzichten, die hieraan voort van
Corlo houden. Ik zag er verschieden zeer mooge vrom-
men, vooral Griekken, waarnan de meeste tot gesleg

om te zeggen te haren. Hierin heeft Oostwijk meer zijn
eigen belang, en dat wensch ik niet aan de Turken te
milkhagen, dan de menscheit geraadp. Ceozo.
Triest heeft er duar gewonnen, want dese gezacde fa-
milien hebben het vertier en het kapitaal naar den
handel rees vermeerderd. Toch komer er minder
Turkische schepen in de haven dan te voren; niet
om dat se gemiscd worden, maar omdat hunne
vaart duar Griekische papere belommerd wordt,
en by ook met weerom twa veel grieken in Triest
aan treffen.

Het beed van dese kleine Elise vond ik zeer lief.

15 febr. Friest.

te families behoorden. Deze wandeling is goede
Franken aangelegd, die veel verbetering ge-
maakt hebben; maar de arduur de, valkenen het
stand van handel met kanden vergoeden. Tweede
lyk van de stad is eene andere wandeling, Borghetto
genaamd.

Jezuïtekerk, byzonder tuel gebouwd. Het gemee-
callegie is thans gesaangens. Een brugsing ook in
de kerk van S. Antonio Vecchio, die klein maar
zeer mooi is.

El en vloed zijn in Triest gewoontlyk maar van 2 tot
3 voet, doch soms de zee zeer hoog en komt
geveetlyk tot in de stad.

Twee paleizen naby de wandeling S. Andrea de
booren, het eene aan Jerome Bonaparte, het andere
aan den Prins Borghese, mede vnaar van
Elisa Bonaparte. In het laatste is eene gallery
van schilderyen, inaarander portretten van de gan-
sche familie. Er is ook een stamboom van Na-
poleon door Canova, als mede de moeder van
Napoleon zittende, en het zes jarig meisje van
princes Elise van hetzelfde beeldhouwer. De
overige leden der familie zijn van anderen.

De moeder van Nap. is thans 84 jaren oud. De Prin-
ces Elisa is Gouvernante van Toscane en vader
Landvoorst van Lucanen. Piombino geweest,
zy is voor 4 jaren gestorven, en ligt hier in de ka-
pel van het paleis begraven. Iedere is het paleis
meer bewoond. Jerome is verleden jaar nog
hier geweest, maar niemand ging met hem

Men noemt de Kruisroos hier Carantoni.

Zie Beschrijvinge der Insecte

102 17 febr. Friest.

om 'en bysmagt niet buiten de limis der stad kwam.
's avonds ben ik in de opera geweest; het gebouw
is groot en net, 5 reyen loges, breed theater, en
de ^{halve} cirkel van de loges niet door bochten bedorven,
of oraal gemaakt. Men gaf eene opera buffa
"Violetta & Costanza." - Er was een uitstekende
schoone vrouw, of liever meisje, het was eene vlag-
tellinge van Chios, haar naam was, zoo als my
myn bismagt raide, Jelsäy.

Ik ben naderhand nog geweest op het zoo genoemde
"Pudelbal", waar men 26 kreutzers betaalt. Het
was in eene goede zaal, naast het theater, maar
meer slecht verlicht; en het gezelschap niet en
zonder wankes was zeer gemeenen aanblijffing.

Woensdag 16 en Dingsdag 17 februari. Deze
twee dagen ben ik nog in Friest gebleven, geheel
lyf; omdat er geen gelegenheid was, naar Venetie
af te reizen: het "dampfschip" liet niet vooft
wachten, en gaaf daarzoons onregelmatig hee,
en weder, naar mate het een genezraam aan-
tal reizigers vindt.

Ik ben het nieuwe decretet meen twee: men heeft
my aanneming al de maatregelen uitgelegd, die
tegen de besmetting genomen worden. Hier moet
ten die schepen quarantaine (Contumacia) worden,
by welke men aannemelyk genaad verandert,
viele die waarby weinig genaad of worden door
het bestuurs der Sanità (nou korten tyd) naar

Faccini

18219 febr. Friesland

het onse Landdaet gezonden. Al was in het schip is
wonder in de voortbestande magarynen gelast, openge,
maakt, en aan de lucht blaas gestelt. Elke lading blyft
gheel afgesonderd. De lucht neemt alle besmetting
weg, zoodat in het goed was, en om te beproeven of het
goed nog van besmetting is, maekten de aenwoone opzet-
telijk veranderde personen, drie of meermalen daag,
den bloeten arm tot aan den vohander in elke baal
of pak kabaen of andere waeren steeken. Dit dunn
naar omstandigheden langer of korter, doch byna
nooit minder dan 40 daagen. Gaederen, die niet aan
besmetting bloetgesteld zyn zwaer, groaw, goad, tel-
nar, jeelen enz. worden niet alle amzigtyghed vree-
gher vrygegeven. Het volk van het schip blyft
aenbaard, zoo lang de Fyde van quarantaine duurt,
en of meer oppassers zyn bestemd, om altyd by hen
te blyven, en te zorgen, dat zy niet, niet vermyden,
of niet iemand in aanraking komen. De pappas,
griess worden in de voort ingezigte kamers gekuntren,
en elke party heeft ook een of meer oppassers die
hen nooit verlaten. Op bestande uren kunnen de
scheepvlieden en de pappasert op eenne ruime opene
plaat, mandellen, en naar trochies met andere lieden
spraken. Op het overtreden der regelen voor het land-
net zyn strenge straffen bepaald, en de oppassers (Fran-
dian) Haver bouen dien onder een, te maken, dat min-
mer lieden, welke niet van het zelfde schip zyn gekomen,
en dus tot derzelfde party behooren, in aanraking
komen.

Deze oppassers, zoo wel die by de menschen blyven, als
vooral die zich aan de praef niet de gaederen bloet,

het is 6 jaar geleden. zie 1 maart.

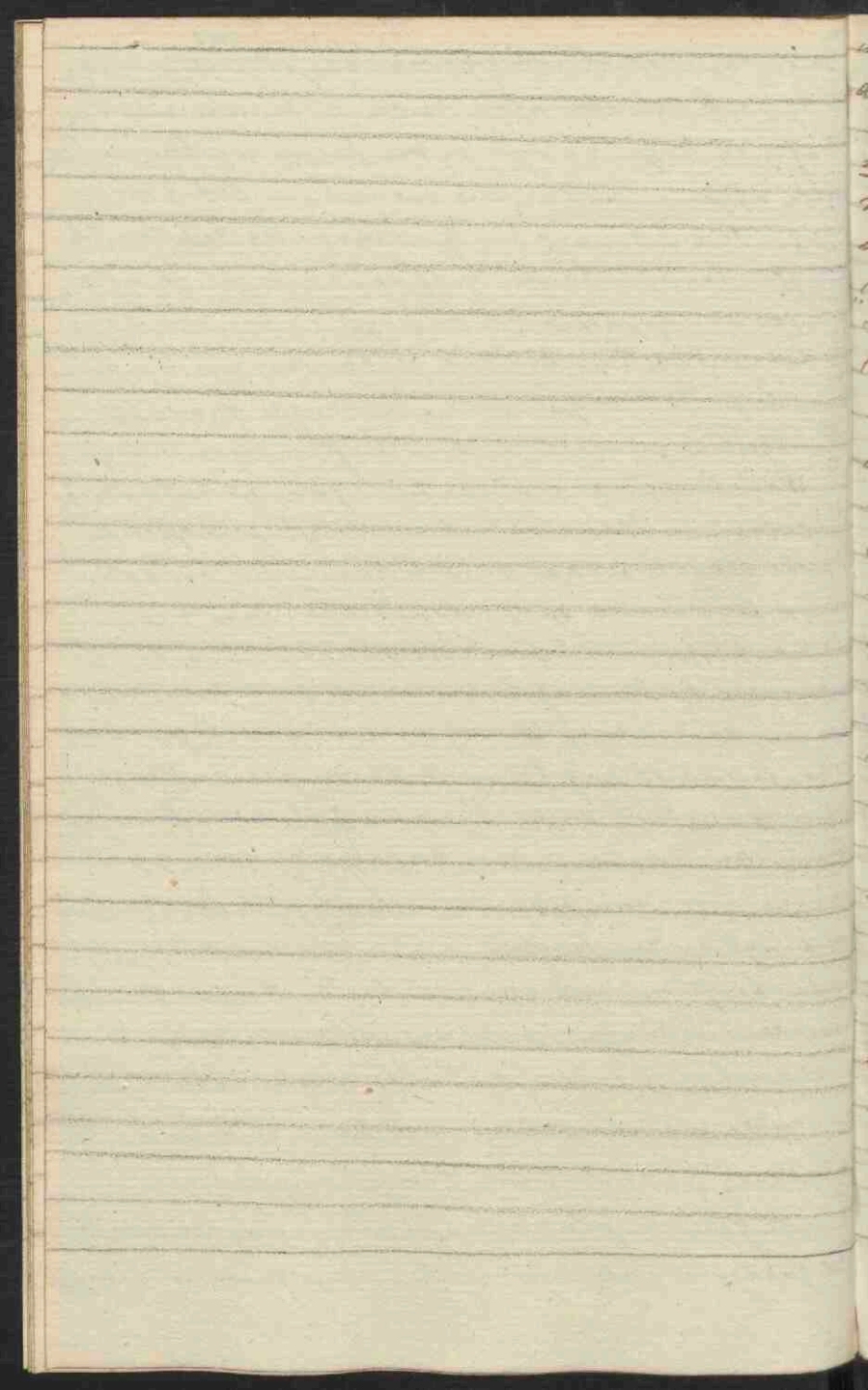
Somminge van herstel, zie 1 maart.

16517 feb. Friest

Stellen, zyn in aankomende gevaar van de pest te krygen.
Zy zyn ook van alles afgezonderd, en kunnen niet dan
40 of meer dagen na dat zy den humane markten aankomen
hebben afgezien, met andere menschen in betrekking
komen. Toek bedraagt hun loon maar 46 kreutiersl.
daagt. Verleden zomer is er een verdacht geval ge-
weest: een oppasser, die smargens nog niet was, is
op het midden van den dag gestorven, zoo men weet
van de pest. Het gead is aan verlengde quarantaine
bluutgesteld geworden, en men heeft niet meer bespeld.
In Venetie zyn er voor een paar jaar verhoudende ge-
sterven. Wanneer zich merkelyk pest opdoet,
zwaart het schip naar Venetie gezonden, omdat
daar het lazaret op een eiland ligt. Voor 3 jaren is
er merkelyk een schip uit Aletandrio aangekomen,
waaraan onderweg leden aan de pest gestorven
waren, en waerop ze nog aan de pest lagen. Dit
schip is met streng toezicht van een ander, gewa-
pend vaartuig naar Venetie gebracht, het schip
is aan quarantaine van 40 dagen onderworpen;
de menschen van 110. De zieken zyn in het lazaret
gebracht en zyn hersteld.

Men heeft my ook geweten, hoe de bacien berakte
worden. In tungen houdt men ze vast, opent ze
met een lange tobhaars en houdt ze aan alle zijden
bevestigd, ook van iters met kort, wie vaak een.

Zen weg gaat tusschen twee hooge muuren rond,
aan de gansche plaats van het lazaret, ten einde
de zaaden dadelijk uit de magazynen te kunnen

intraanen vanderdat ze met gaederen of mensken,
die nog niet zeker zijn, in aoveraking kunnen komen.
De waard van de heering heeft mij gebracht in het Cas-
ino Tedesco, dit was even als by ons de Societaten.
men las kaarten, speelde billard en rochte, ik
ben er niet weder naar toe gegaan. Er ook een
"Casino Grosso" behalven dat waaraan ik hierboven
reeds gesproken heb. Al die Casinos geven van tijd
tot tijd partys ook over d'avond.

Ik ben op de hoogte van het slot geplommen, men
overziet de stad en den zeehaeren benevent de om-
liggende landstreek. Dit georg is zeer mooi.
Randan de stad is, naar landkint, toch kinder-
ker dat de bergen. Zoo maal en zoo dat zijn. In
1688 is het kasteel van tijd lang door de Fran-
schen tegen de Engelschen en Duitshen verdedigt.

In den Dam ben ik ook geweest, dit is een zeer een-
vondige kerk. Op het kerkhof ligt Winkelmann
begraeven, die in 4 jaar 1789 door synen beken-
de, in hetzelfde huis, waaraan lozer vermaand is
dat nu toe staat een zeer middelmatig latijns
voet op synen grafsteen, er is plan om hem in de
kerk een waardig monument op te richten. De
maerksteen is voor het huis, waar by synen
misdaad geplaatst had geraakt geworden.
Men heeft mij gezegd, dat de Revalking van Trieste
nagenoeg 50,000 bedraagt, en goed vyftal gesaell
zijn Grieken.

Voor den handel heeft Trieste veel voor in zyn
ligging, en ook in de begunstiging der regering,

Dit is my daer men dan een hoopman van Triest ge-
zege, en omstandig door den heer Tichy, aan wie ik
een brief van aanbidding had, en die my verzocht
kamen of een reis met anderszigt en bechaep
man te zijn. Ik heb, naderhand ook met Engelen
over gesproken; die stonden my toe, dat het zeer
te vooren de Venetianen in de middellandzke zee wa-
ren, thans de Engelen zijn, namelijk de hande-
laars nuwel al de anderen; zoo als de Engelen ook
meestal de zelfde eilanden bezitten, die eenmaal de
stapelplaatsen voor Venetie geweest zijn. Doch,
vroegen zy ook by het besit der eilanden, wat voor ge-
bruyk geeft men groot gemak en bekwaming
aan den Engelschen handel, waan het is de Engelsch
ryyscheid, het in de vroogheid, de goede maatregelen
van de regering, en vooral ook zijn het de grooten
Engelsche kapitalen, welke dezen handel van de
staan. Indien daer in Triest en in het ongelukkige Ven-
tiën, zy nu tegenwoordigen tustand, niet geheel ont-
braken, zouden zy ook stapelplaatsen kunnen zijn, en
activen handel hebben. Als een voorbeeld van het nu
kamen geboek aan daer is in handelbelangen, by
de oostenryksche regering heeft men my aange-
ruerd, en het is my naderhand bevestigd, dat in de
X^{de} Zyana familie moant te Ratala naby Waitzen. (p. 10)
waas de oostenryksche invlaed zo groot is, al met
te waren, die met oostenryksche koopman veel hangen in de
monde regeften betalen den de Engelsche waren, en

162 17 Febr. Triest

de aan de gansche streek woynanen of. Er is ook groote vrees
spied; toch is Triest niet anders, dan de algeheelste
haven voor Oostenryk, zy is geen stapel plaats
voor inlandsche handel, de Toonliche vicunden
en meer nog Maltha zyn de ware stapel plaatsen
voor den handel van de Levant, de Engelsen
hebben daar hunne magazynen, waar zy alles wat
van het Oosten komt, of daarheen gaat, byeen
brengen. In Triest komt wat bestemd is in oosten
ryke reekocht te worden, zwaerig anders. Even als
in andere landen, is hier ook de waarnaar overma-
tig; gansche ladingen, vooral uit America, liggen
tevens lang zonder reekocht te kunnen worden,
graven by intrenemendheid. De uitvoer in Tyras ge-
heel te niet gegaan, de schepen, die hunne waren
in Triest reekocht of gedeponeerd hebben, gaan
ledig weg, halve in Maltha of elders de waaren
facturen of andere waaren, die zy in het land,
van waar ze gekomen zyn, willen terug brengen.
Telfs de uitvoer van glas, yzer enz. naar Turkye
neemt steeds af, door de Engelsen en die waaren
elkwaards brengen. Nog voor korten Tyras was
de men veel bywonaad van Bakamen en elders,
uit de haven van Triest, nu geheel niet meer.
In Triest heb ik afscheid genomen van den heer Gos-
zy die myn reisgenoot was geweest; hy ging naar
Trieste, om daar by het Gubernium werkzaam te
zyn. Van het geen hy my van Kingarye en van mede-
heid heeft, wil ik hier tot herinnering des een. en ander

Hungary

dat h. v. de Engelken hem yser op de markt van
Napels even goedkoop leveren, als het Oostenryk
yzer by den inkoop te Triest zoude kosten.

De benaminge der voornaamste kledingstukken der Honga-
ren zyn Bombé, de mantel van jelle, Köpönyeg de
mantel van laken, Balsmány de gesloten leekensche
doek, Skute, de huid met bont gevoerd, die hangen
op den linker schouder hangt, en oomgedaan wordt het
het hand is.

Er zyn in Hungary enige zeer ryke vrye steden, b. v.
Sibretin heeft 16,000 inwoners, en dier is de rijkste myn-
grond.

Er zyn in Zeebenygen ook nog veel Sabbatisten, die me-
nist van de protestanten overhellen; maar den 14ten
dag in plaats van den 10den zynen.

1617 feb. Vriest

opstekende. De Hongaren zijn van Scythië gekomen, en
sprong, zij zijn van den stam der Tataren afkomstig, die
hadden zich het laatste in Europa geseteld, want men
heeft jaar 880. De streek waaraan zij gekomen zijn,
is waarschijnlijk ten noorde van Sibirien. Zij nalanden
zich welken hardjean, en de de Slavonische menschen
hellen hen Vihori dat is die by het beest wonen, ge-
naamd, en van hier is de naam van Hongaren gekomen.
Hunne taal heeft verwantschap met het Turksch, en
het Georgisch, anders niet eens taal. In het begin
waren alle Hongaren edelen, en geen rang van kroon
en lagere adel was bekend. Het ganse volk was in
stammen verdeeld en had een koning, of liever veld-
heer, dien zij gekoren hadden. De Slavonische inwo-
ners waren blanen. Langzamerhand zijn hage-
staden van adel ingevuld, en zijn de arme Hunga-
ren tot den stam der Slavoniers (die hier Karach-
ken, Selen) gedaald, ook zijn daar de vorsten een a-
tal families, die niet Hongaarsch waren, zelfs
eenige Slavonische, tot den adel verheven.

Liebeshege heeft eenigen andere instellingen dan
Hongaren, omdat het protestantsche kerken gehad
heeft en laten den Hongaren anders oosterswijze
kerken is, niet de bezaling, dat het zijn overrechten
behandelen konde. Er zijn hier nog veel benedictijnen,
zij hebben in de hoofdstad, Klausenburg, eenen best, met
des opschrijfs "Sali et unio Sca" Dit heeft een koning,
ten by in Klausenburg was, een nishuag.

Het gedeelte van Hongaren, bestaande uit de Comi

Hungarye. Moldavia & Wallachye. Bukowina.
De Raitzen in Hungarye zijn Levenswijze die zich aan
de Turckische regering aantrekken, en in Hungarye
gevestigd hebben. Zy zijn van een anwesing van Gne-
telken Goddient. Zy hebben gelijke rechten met de
andere inwoners, zelf heeft de keizer een vanden
tot den adelland verheven. Zy leeren toch wel om
elkander, men oorkundt te h. v. niet in de a. v. v.
lyke geselschappen der hauptstadt.

T. in 1822.

16217 febr. Triest

talen Kraso, Torontal en Temeswar, wordt het Bar-
naat genaemd.

^{het Lettoraal}
Kroatische en ~~Lettoraal~~ waren aan Frankryk afgestaan
en by Illyrie gevoegd ~~gevoegd~~ geweest. Na den Valde
van 1815 had men ^{Land} het Oostenryk, ook by Illyrie
gelaten, doch op grondslag der Kingonen is het naar
eenigen tyd mede by Kingoingen gevoegd. In een
Beaufortische ^{met Kabinete} brief ~~aan~~ te ~~af~~ gram resideer-
thuis delecte de graaf Gyulay die post.

De karakter des Kingonen is ernstigen trotsch, hun-
de wachters hebben ook die eigen dekken, zoo
dat men zege de Kingonen doorst. uleende.

De Bukovina is een deel van Galicie, waarvan de
hoofplaats, Czernowitz, door hene Theresia in 1773
aangelegd is, toen zij het land veroverd had. Het plaats
tot Moldavie te behoren.

By stadgenoot had in 1820 een toer in Wallachy en
Moldavie gemaakt. Van Cronstadt naar Bucha-
rest, slechte wegen; men moet alle medemmen was
men nodig heeft. Bucharest, eene stad van 10000
inwoners, in eene groote vlakte, zeer moosig, de
straten met hart gepland. De Kozpodar was
een Griek, Lercos, van van den Kozpodar van Walla-
chye. De naam van Kozpodar en Wajewode zijn by
nomine. In Bucharest was eene goede Duitse
kerk.

Van hier ging hy met de post, die intout incl gaat,
in 2½ dag naar Jassy; hy maect inder alle medene
men. Jassy was eene stad van 50 tot 60,000 inwoners

Maldane en Wallachye. Opstand tegen de Turken.

Hij was in Russischen krijgsdienst geweest.

16147 febr. Friess

zeer naar te zoeken draagen gelegen. De Hospodars
Surreo was een man van jaer, maar, piterlyk een verandering
die zijn verstandt zeer voren delijk ontwaingen had.
Toch was zyne wyze van regeren gantsch Frackisch;
kort naot de aankomst van den Hr. G. in Jassy, was
de Hospodar incognito uitgegaan. By gelegenheid
dat er vragant en den meez standt, had zyn bediende
(bonant) het incognito verzeeken, but ander het wolk
geslagen. De Hospodar, om hem hier naot te staaffe,
had hem hadelyk, naas lands gebouk, laten bin,
een met armen en beenen, uitgestrekt op den rug
lygende, en had hem een met ligen band, door t'haer,
op de borst met het achterste van een dyk, gedruet.
Ten bakker, wiens brood hy te lize benoudeu had,
lies hy een dag met het aas van den post van de den
gespykerd staan.

De spraak en de oorsproung der Moldauiers en walla-
chies is Slavonisch; in haldare naot sich de
taal meer naar het Russisch dan tuidelyker.
Van Jassy was de Hr. G. in 3 dagen naar Chernovitz,
gereist.

In 1821 (januari) is Alexander Ypsilanti, wien na-
der Hospodars van Moldauië geweest was, uit Rus-
land gekomen met nog ontrent 30 anderen, om
een opstand tegen t'Frackische onderneemen. Dadelijk
keeft sich Surreo, Hospodar van Moldauië, en ne-
de Grieken, die uit Hongaryen en van elders kome-
nen by hem geraegd. Jassy was in hunne magt, Ba-
charnest hebben zy ook ingenomen, maar spoedig zyn

Kaldarice en Wallachys Opstand tegen de Turken.

Dere is broeder van Alexander.

Dit is vooral bemerkte door den biskop, die zich daar op bezoepe heeft, dat de stad niet wal opgegaan, maar door de opstandelingen genomen geweest.

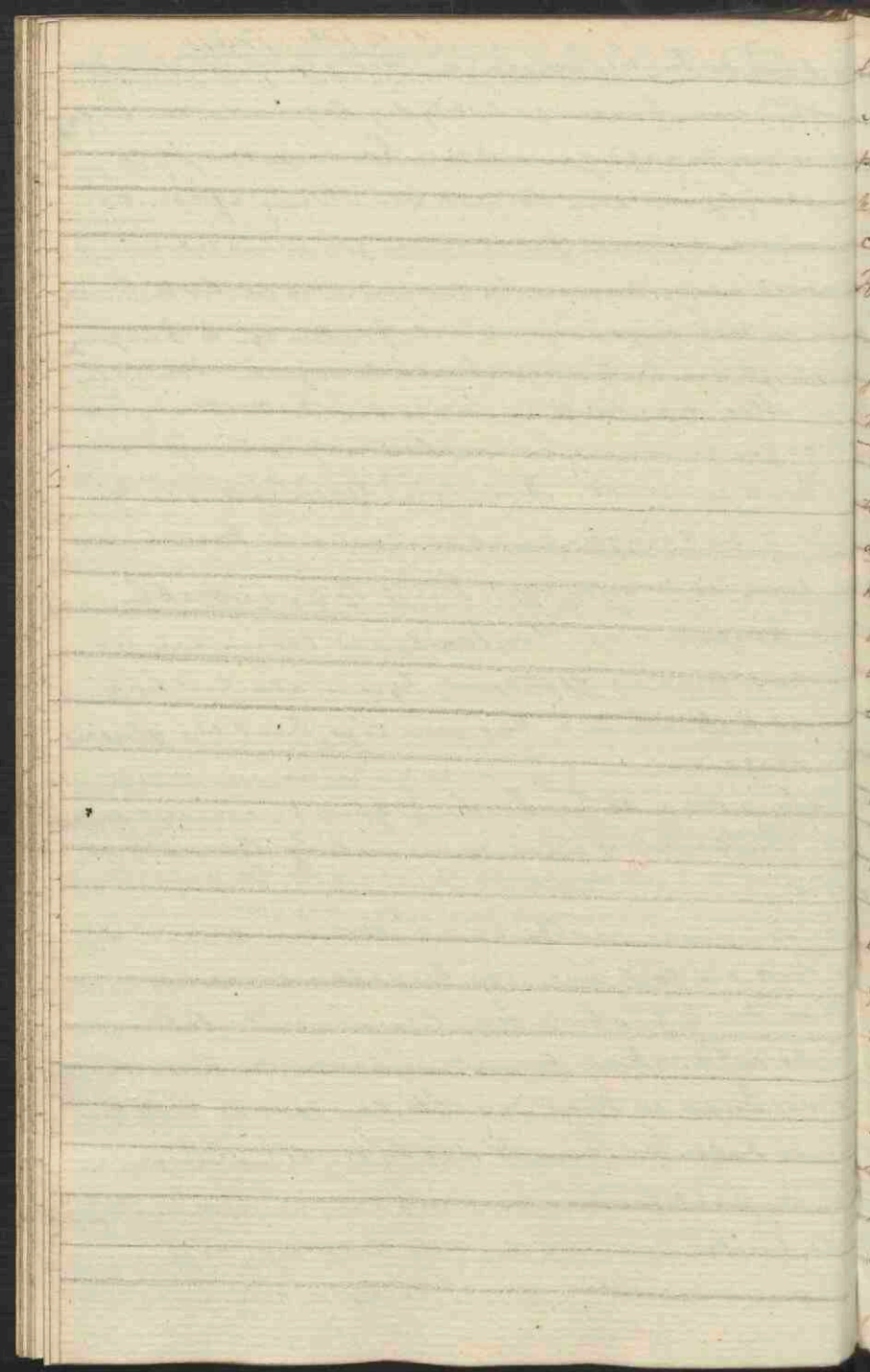
1814 febr. Friest.

ny daan de Turken verslagen. Het plan was, dat de
opstand van Morea gelyktydig te beginnen zoude, en
die is vertraagd geworden. Een corps van jonge
Grieken, die uit eene school van Morea afkomstig
waren, en waarvan Kaeteristen genaemd werden, is
gansch aangekomen. Zy waren van de beste fami-
lie en wel opgeraed. Veel Grieken zyn in Hongarye
genlygt om zich naar Morea te begeven. Van desen
zyn Alef. Ypsilanti en Luzzo door de Oostenrykers
vervangen genomen, en worden nog op den Spiclding
by Brun bewaard. Demetrius Ypsilanti is het ge-
lykt te ontvlugten en naar Morea te komen; nee
andere heeft men over Friest laten vertrekken.

De Kospodar van Wallachye is trouw aan het
Turksch bestunn gebleven; hy is in een grieksch
school te Bucharest, zoo men zegt, door een glas wa-
ter neergewen.

Jassy is door de Turken byna gansch verniaest ge-
wezen, Bucharest is naar verniaesting bewaard ge-
bleven.

By den vrede van Bucharest, 1812, was bepaald, dat
de Parten om de 7 jaren een Kospodar beneemen zoudt,
uit een der 4 grieksche familien Moruli, Callinachi,
Luzzo en Coradja. De part merkt aan den maesthede-
ke verkiest, en dere maakte dan daar de willekeu-
rigste daden van geweld, dat hy den betaalde prijs en
nog een groot fortuin naar zich looverens verniaest
de toestand van het land by zulk eene regering
laat zich denken; ook was er byna geen geregelde

18217 febr. Van Triest naar Venetie.

Landbouw, maar eenmaal als een lang en armzuchtig.
Zij is meder rust in deze twee provincies, en is de
paals, dat de Kaspada's uit de ingeborenen, zullen ge-
koren worden. In wallachtige is thans Kaspada Ghe-
ca, in haldare Steindra, hoeders van die, welke in
Puffische Waatdient is.

De grader, zonder adel in deze landen 2° B.
jaard, die een langer baard draagt, 2° B. met een
korter baard, en 3° B. zonder baard.

Maandag ben ik in het theater der Marionetten ge-
weest; men speelde „Le disgracie d'Arlequin, ou le
da ridere“ — er waren zoo veel menschen, als het lokker
kon beratten. De poppen waren aardig gemaakt; en
de komedie was nu en dan een geestig gezelschap, de
baselyk kaejzinnigheid, dikwylt, was het grof-
laf, tafelen de betryven, waren, naar Italiaansch
gebruik twee ballets, die naar het maaksel der
poppen, die men papier en sprongen liet maken,
zeer aardig waren. — 's avonds ben ik geweest in
de Vogliane; dat is gemaskerd bal in het theater.
Er waren veel menschen, zoo veel in de loges, ook
in 't parterre; men vermaakte zich, zoo 't scheen
goed; maar voor een naemdeling, die niemand
kent, hebben zulke feesten geen groot belang.

Dingsdag avond om 8 uur ben ik op de Carrone
sloop gegaan. Het vaartuig is redelyk goed,
maar de gederen byn de hoofde waer, de men-
schen komen in de tweede plaats; ook was er
in de raaf maar een papagien met my; een
jong mensch, uit Lana, die my heel van de

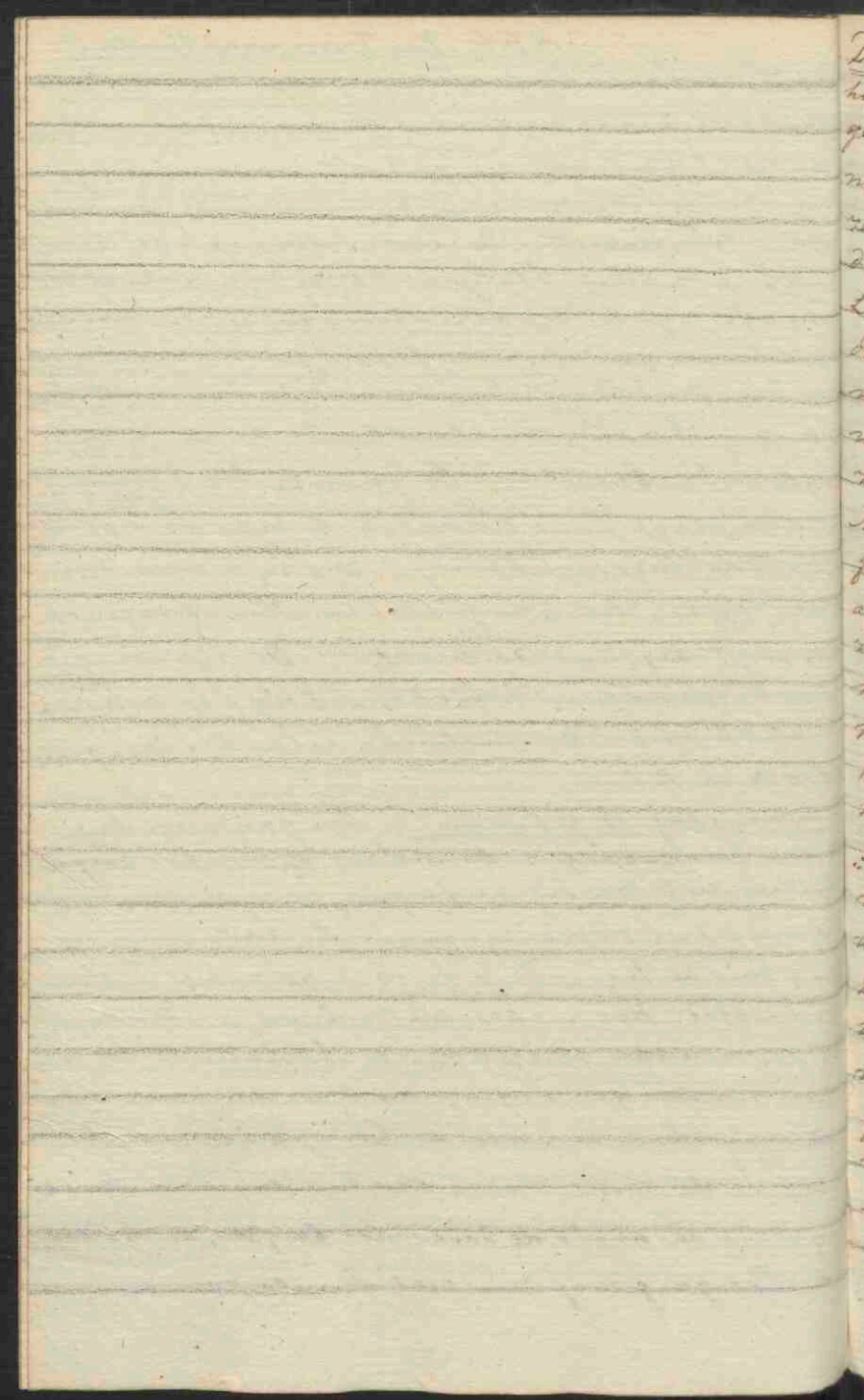
Dalmatie.

Het behoort thans onder Oostenryk.

18 febr. Van Triest naar Venetië.

Deze rechte heeft. Daar is een stad vandaan, die
inwendig, waar veel ambtenaren waren, weinig
handel is, veel volk, vooral mescalchini ge-
maakt wordt, van een klein dorp, die nu
maratshi naamt. De Dalmatiërs spraken slavo-
nisch en meening Italiaansch. Zy zijn weinig be-
kwaft, zijn altyd genapend, zijn meest van de
grote kerken godsdienst, hebben zeer weinig ge-
vonden landbouw; zijn nerser de taalnaart. Hun
aanleg is goed; buiten land hebben zy dit,
wyls uitgeblanken. De gansche kust van Dal-
matie plagt benevens te zijn. De instellin-
gen van lager onderwijs zijn in Zara nog
goed, op het land nog slecht. Van Kooperen
erwys bestant er niets. De beëdiging
van byzonderen schildersachtig, de vromen,
want al op de Dalmatische eilanden zijn er
steekend behoren.

Woensdag 18 febr. 1811. De gansche dag
op zee doorgebragt. De lichten van Triest zag ik
gisteren met spoedig verdwynen, maar later zijn
wy niet snel voortgegaan. De kalme, maar
nog zinnige tegenwind, heeft onze vaart leden
gehinderd. Het weder was schoon, en het opper-
op den vlakken spiegel van de Adriatische zee was
niet zonder genoege, by t'andergaan der
van zag ik in de verte de Campanile van Ve-
netie en de witte streep der kusten, teekende
wy naar des avond de haven niet bereyden, en na een
aenadering mag men niet binnen komen.

Venetië.

Donderdag 19 februari. Daxen morgen tijd wij de
kanen van Venetië, die Lido genoemd wordt, binnen
geaven. Het is onnueylyk by de eerste aankomst in het
middeu der eilanden zulk een juist denkbeeld van de
zelver ligging te maken; ook onderscheidt men niet
duidelijk wat de stad zelve is en wat de eilanden der
Lagune zyn. Het was onnueylyk, hand medien, hier
dove mede de eerste uidspek van het gansche eeuwen
inmidd. Wy moesten eerst over de "dogana" der
marine aenleggen, waer alle noamkenig ander
recht mede; selvly was het bureau der "Sanità"
kenker hinderende my het open en toemaken van koff.
furt enz. dan de schaamteloosheid in het vraag en
afbringgen van kintgeldien door ambtenaren, en
zelf soldaten in uniform. Van hier roeren my
naar de stad, en van dag ik reeds vele grootlike
ruimten, die ik mit beschryvinge kende: de
paleis van den Doge, de Piazzetta met de twee
kolommen enz: men bracht out over een tweede
"Sanità". Hier mochten my van 8 tot 9 uren in een
morij voorspartaal, dat terens wachtkameren
wachten, tot de ambtenaren kwamen, om onse pap.
ken te ondersaken. Door de kanalen bracht men
my eindelijk naar de kens der "Albergo della Raga"
na d' "Santhil terra". Alle kamers zyn hier op een
geeste binnenplaats mit, en hebben steenen vloer.
Hier het beviel my veel niet; maar in andere her
bergen zonde ik het onnueylyk niet veel an
ders vinden.

De twee slechte nachten, die ik had doorgebracht, en
het vochtige weder hadden my angeiteld gemaakt;

Ant. Guadai, Otto Giorni in Venezia 1821.

20 febr. Venetie.

ik vreesde zeer van weder iets van de ziekte te krijgen, die nog naanmeldig geueken was. Ik liet rummenaken, dronk thee, en was niet opgewekt om de eenelstten dag veel te gaawtzen.

By eene eerste wandeling trof my de smatheid der straten, die ik toch niet breed verwacht had. Overal kan men komen zonder te varen, de huizen hebben, bijna zonder uitzondering eene den aan de straat en eene aan het water. De huizen zijn zeer hoog, van gehouwen steen gebouwd, beneden veelal winkels, overal zijn de straten met vlakke rietkante steenen belegd. De havensplaats rond ik juist zoo als ik ze uit de beschryvingen en uit het Panorama met my had voorgesteld, maar 's avonds nog slechts verlicht, dan in de laatste reizen waakt op gezegen: slechts een slechte lantaarn aan de vier hoeken; te voren, ook nog ander, de Franschen, was aan elken hoek een lantaarn. Door het slechte meder waren er niet zoo veel overblijfsels als anders.

Ik heb een handback gekocht, ook een plan der stad, en heb thins wat geschreeven.

Er is hier veel geschreeven op de straat, niet zeer ongelijk aan dat van Amsterdam, ik hoor ook roepen, "acqua" dat is eene koopman in Venetie.

Vrydag 20 februari. Ik had pijn in de keel en op de borst, en bleef daarom byna der ganschen woensdag te bed, ook heb ik my medeligen, die ik in twee men genomen heb, laten klaar maken, in de hoop van zoo nieuwe angstelijkheid voor te komen. Aan de

hen. Lat. all hier 1. frame 50 centimes in tree gold.

20 febr. Venetië.

post heb ik een brief van huis gevonden. In de Osteria
del Pellegrino (Restauratie) aan de Marktplaats ge-
geven. Dize zegt men moet de kete, en tuch vand' u-
re zeer slecht.

Ma't etc. heb ik in een gandel gevangen, om enige die-
nen van aanbidding te brengen aan de heer Justit
en de heer Kopp, ook om mijnen mijn paspoort aan
de politie te gaan. Het maakt een zandstruik uit
werking in deze bankere kanalen, tafelen, de kroon
huizen te varen, zonder eenig licht, dan dat van de
Lantaren, die naar aan de gandel hangt, en die
de zwarte muren, welke nu de deuren rijken
leffen, maar enen beschijnt. Men is in het midden een
grote levendige stad, en tuch schijnt men in de een
zaamste plaats te woen, want geen wagens laden
zich in Venetië kwamen, en van de straten en de vaart,
gangor bemerkte men niets. Het halve gesehied
van de gondalierf op de haken der kanalen, om
elkander te waarschuwen, is al wat men hoort.
Op eenige plaatsen zag ik licht in toekanten, die an-
der de bruggen lagen. Dit was van schippers, die ge-
andere woning dan die schuit hebben, en tuchts
dan omde ander eenen bruggeven liggen.

In het theater San Luca zag ik de komedie van
Galdoni; Fleodor Brantolan spelen daan de kroon
van Morelli. Het gebouw is zeer ruim en hoog,
zijn 200 luget, de inrichting is vry goed, alleen in de
saal wat langwezig, en het toneel te smal. Spelen
int'ruening waren mid delmatig.

's avonds heb ik in het kaffijhuys genoot waar ik,

Otto giorni in Venezia p. 25.

O. G. p. 51

O. G. p. 60.

Venetië.

naar Venetiaansch gebouwt, verscheidens daer van.

Zaterdag 21 februari. In het Palazzo ducale gesceet de uitentubige gerechts van dit ronselinge gebouwt, vint ik maken elwaangenanden indruk. "Parta della Carta" "Cartale" twee putten, de eenige in Venetië, — al, in den zomer het water ontbreke, laant de regening het van het land komend en aan het volk intöselen; neegen bakken ryzes er meenigvaldig. "Scala dei Giganti": De taal het Gran Canal, waar de Lencar Jlaghta van gaderen. Het stuk van Tintoretto, waarstellende het Paven, dys is een zeer grant schildery, maar toch, naar myn gevoelen, een klein voorstelling van rouwe pen die boven hetle myk der kunst. zyn, toch bewonder ik niet te min het schoone in de uitvoering en in de bysondere deelen. By het zien des schilderys, twelke de geschiedenis van Paus Alexander III. in klaren Barbauffen, en de urovedding van heten vours den Paus, ^{voorstellen} kwam by my de gedachte op, of wraakelyk wulde een Paus niet zande hebben zange, steld een onfeilbaar menich, en de vertegenwoordiger der godheid op, warde te zyn.

In den vee van portretten het Dugel, de plomate, waan Marine Faliers zyn meest, want, omdat hy als landsor, vuder 1355 onthoofd is. Zoo heeft men hem in Venetië tot in fee altyd behaand. Frans heeft Byron in zyn Foen, spel, hem voorgesteld als slaafkopper eines poyng, om om Venetië van de Kristocratie te bevryden: het zal wel altyd onreker blyven, welke beschaawing met de wraarheid overeenkomt.

De koninklyke bibliotheek van San Marco staat sedert

Og. p. 62 Men gaat door de groote zaal naar de
Sala delle S. In deze is het laatste onderdeel van Palma
Giacome, waaraan verschillende bekende figuren. Het geheel is
voor mij ook van den vroeske, het anderszins is bestudeerd.

Og. p. 1

Og. p. 74

Het museum van Venetie is zoo groot, dat zelfs de Pra
curatie reeche niet genoeg bewaard zijn, ik heb
verschillende reingaten met plan. Men toegevoegd.

Og. p. 82

Og. p. 87

Og. p. 5

Boven den ingang der kerk is een zag nu weder
de bekende paarden, die ik in 1815 van voren de
Trileries had zien wegnemen.

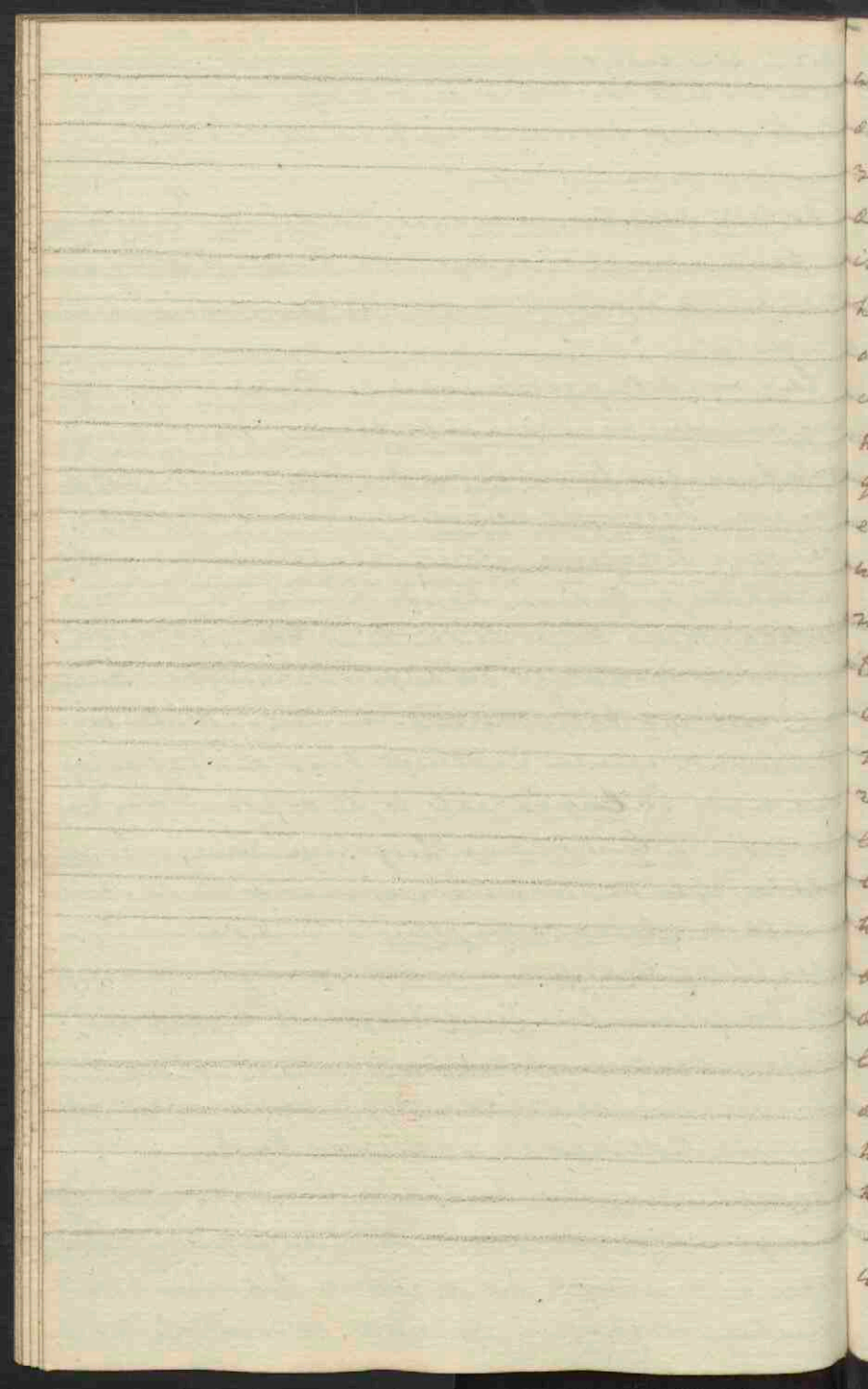
1812 in deze zaal, ook een verzameling van antiques, maar
 onder en heeft van ieder een van Geminello die door den
 slaaer wordt meggearde zijnen crandacht trachten. Zy
 zy klein maar zeer mooi.

De Sala della Serenissima gaat men doorn in de grong
 te komen; maar de andere zalen hadde ik heten niet
 zien en dat is vergaderingen van geregtsheren gehou-
 de werden.

Eene wandeling gedaan over de Piazza, waar me-
 my raanmeer: de Procuratie Vecchie, thans woningen
 van byzondere families, en beneden wijsbels koff. Am-
 ren en: Procuratie nuove, waas van het geselto,
 dat op de Piazza uitrij, een afzonderlyk gebouw
 uitmaakt, en te nomen diende naar de Biblioteca
antica; thans binnen beiden naar koninklyk paleis
 waasvoor Napoleon het heeft doen insigten. Bonaparte
 zyn toek ook koffshuisen en wijsbels. De beide
Procuratie worden vereenigt door een gebouw
 dat mede Palazzo reale is, en de plaats van eene
 kerk van S. Geminiano heeft ingenomen.

Aan de zyde van het water was naar de Biblioteca
antica, de Serenita dei papi; deze is door de Fran-
 schen in een Giardino regio veranderd. Hier staat
 ook het gebouw des Tecca, het geen ik my ook verge-
 noegde het uitwendig te zien.

Aan het eind der Piazza, tegenover het meunge-
 boude Pallazzo regio staat de kerk van S. S.
Marcul. Deze oude kerk maakt uit en inwendig
 eene gansely byzondere rectoring, zy gelyke naar
 geene andere kerk die ik gezien heb. Dankere
 gemelnen en gangen. De plaats zalnend als het

kerkten, het geen sijn enige meenen, dat met opzet ge-
 saam is; een onzijdig getal groote en kleine
 gullen van smaragd, purporen, brons; — alle ma-
 den en nummen overlade, met beeltenissen van more-
 ik op zonden grond; — beelden van heidende gade-
 keden, apostelen, maria enz. — Veel waarden,
 die als kunstwerken bewondering wekken, neef
 ook die aan veroveringen en aan vragene groaf-
 heid herinneren. Op my maakte dit alle, een
 gemengden indruk van bewondering, eerbied
 en meesters; er was geen dienst maar een
 wonderdadige maria, waar tanden de muren
 met ee ratof behangen was, branden een aar-
 tal kaarsen, die de vrouwen daar plaatsten, en
 een schaar van geknelde menschen boogden
 voor hunne gedaden te preken. In een kappel
 zaten de kansunniken hunne neper te zingen of
 leeren te bulken. Dit onerbiedig eentong, en walg-
 lyke geskreeuw heeft my reeds in vele kerken ge-
 hinderd. In de laatste zat een geestelyke eer-
 baek open te knippen en te doosbladen, terwyl een
 de een ander het officie op; als een kind dat vry-
 le opehoord wadat, zoo stunte hy zwaarden in
 de zwaarden die hy robbelend opside, en dan half
 hem de andere sueder opmez. Zulke kleinigheden in
 het voorbygaan opgemerkt, zyn zeer ontstichtend.
 Aan het voorportaal d'eer kerk is de plaats
 waar in 1177 Paus Alexander III den nacht op den

09. p. 68.

09. p. 69. Petit-Radel Voyage de I. 162.

09. p. 70.

09. p. 71. Petit-Radel I. p. 161.

09. p. 90. Petit-Radel I. 164. Il. Van der Beeke
Tagebuch de. I. 167.

09. 191. Petit-Radel I. 186.

nek van keizer Roosbaard gezet heeft, volgens de
overlevering, want historisch is het niet.

De toren (Campanile) staat op zich zelf, naby de
kerk. Deze toren is hoog maar niet mooi; aan
den voet is de trouwevriende Laggia, die zeer
fraai is. In de tijd van de Republiek was hier al
tyl een Procurator met eene groote macht gedu-
rende de vergaderingen van den grooten Raad, en
trakt er de lateer

Schun duanover staat de Torre dell' orologio.

Tusschen beiden staan, op ruststukken van brons de Deo
standaarden, waaraan op feestdagen de vaandels van
Lijpoud, Candie en Negropont werden vastgemaakt,
de Republiek heerschte over drie eilanden.

De Piavezza is een huisk met de Piave en maakt
heeft aan de eene zijde de Biblioteca antica, en
aan de andere het Pallazzo ducale; aan het einde
naby de zee staan de twee zuilen van graniet,
waarop de g^{de} bezegelde leeuw en de heilige Theo-
dorus geplaatst zijn.

Als men van de Piavezza links om staat komt
men op de Riva degli Schiavoni. Hier is veel be-
nodigheid, en het gezigt op de zee, en de eilan-
den San Maria maggiore, thans Porto franco
en Judecca is zeer schoon. Dadelijk als men van
by het Pallazzo ducale komt, ziet men een
graat op zich zelf staand gebouw, dit is de gevan-
genis, Carceri. Over het kanaal, dat de gevan-

Konink het vroedzorg was en een geestelike, waarnaar
het hof mede at, was de maaltijd by het hof van alle
voornamen, en alle, uitgezonderd de geestelike, allen en van
O. G. p. 330.

Men heeft hier geen voortbrengsel der lage, van allen
Arlaan. In t. partone zijn alle plaatsen door herten
leuninggen afgebeden, en worden opgericht en ge-
sluten even als in Duitsland, doch de zaak men
alleen op de eerste banken, iets meer dan een half
leuninggen te bekomen. De eerste bank is in alle
theater van de "Signori Ufficiali" bestend en van
meer van de staat een te hielden van hen in hun
rege te handelen; ik heb die bank altijd bezocht
die gezien. Het theater begon om acht uren en
eindigde om half een; ik ging nog in het hofpauze
Florian thee drinken, althoewel men niet beken en de
men die nog niet geneed schenen om zich ter nacht te be-
geven. Ik woude my zeer vermaad, want myne ge-
handheid is nog niet gansschlyk toek want ik heb
will. Nachts leven en op den dag slapen, om hen te te
kunnen zien. Zo al, het is.

O. G. p. 334.

genief van het Pallazzo ducale schende, is op de tinnen,
de verdediging eene brug, en die noemt men Ponte
dei sospiri.

1 middags heb ik aan de publieke tafel gezeten, die
eigenlyk meer eene familie tafel van des keizers
is, en my zeer goed beviel.

1 avond ben ik geweest in het Theater la Fenice
waar eene opera heet Il Re d'Armenie, en een
Ballet heet L'Incendio di Cartagine, gezetenwerd,
Valuti en het Lalonde waren de voornaamste zingers.

Het is een zeer groot en net en goet theater, met 189
logen in vijf reys, behangen met witte, groene en goud.
fransen. Het theater zelf is toch ook te smal naar de
redigheit der zaal. De intree was hier 2 francs.

Ik hoorde hier veel Duitsch spreken, en de platte
Duitsche taal klinkt my in Venetie zeer onaangenaam,
my steekt 400 af by het laatste Italiaansch.

Zondag 22 februari. Dese morgen is de heer
Fuchs my komen afschalen om eenige kerken te bezig-
tigen. Ik was my grootendeels op het Kanaboch Otto
Gianni te verlaten; was Petrus Rudel van de kerke,
regeert niet naamkenig.

Sante Giovanni e Paolo. Een zeer groote opene
plaats is voor dese kerk, en voor de anderen zijn nog
grotere plaatsen, doch die heeten allen Campini, want
Piazza mag alleen de onregelghelyke plaatsen
geueend worden. Dese kerk is byzonderlyk
aan boumenuten en kunstwerken. De mastleed
van Petrus door Titians wordt als het beste stuk ge-
naemd. De voorstelling is anders dan in het stuk van

Het is, raack my niet bedrieg, een andere heilige
Petrus

O. G. p. 358.

Sub. Imperatoris.

O. G. p. 361.

Quibus te hunc. Het is van aenschyn, dat de kunst zoo uit-
sterkt in antiken en van hulken aard. Van my hebben
de staats, welke de geene groote uwaarde. Van de ma-
nne reliefs, die ik alle de uwaarde, beniet my het best
dat van Jesus als 12 jarig kind in den tempel (disputa-
lei dattori) entaten om gaed is het jeugdige te gelyk
met het verhevene entgedonke, men wie de jongen
knaap in "ryne vervoering verheven, en de diependende
gelyken, met de liden van ryne uwaardheid.

Ik zag hier ook myn muur geschilderde kunst is
de indruk die het geheel der kerk inrichting is zeer
verheven, maar rywardt ontvriend van hulken die
men tot verhevening te puten de vinken heeft in uwa-
aanbange. Dat is in myn ook de menigte de vinken
knikken, wonen, beven, kladschilderij, en andere
tabben lange de wonen geen uwaard. Voorheven en
kooryoungent, met vinkte witten kleeden. Lene dus met
het opschuif: "offerte alle anime del purgatorio"

Het klooster dezer kerk is thans Ospitale Civile.
In het voorbygaan meer de Hs F. my het kerkhof en
allein elandige opschuif. Hier is een afrauderlyke be-
graafplaats voor protestanten, die is niet in de ander-
re plaatsen van dit land. Verleden jaar heeft men
Padua gelyk een jong luytelich meisje, die kan
getrouwen was, te begraven, en de familie heeft haer
lymacht, steeds vengere vanden openbaren weg
hien ten de stad muuten ter aarde te stellen.

Je hutenkerk, onbegrypelyk prachtig van ma-
nne, vooral van zongenaamd "verde antico". Toch is de

v. g. 103.

meer waany, met dat mannen ingelyd in de kluisen af te
wijfelijk heft, maar my schoude met overvloed de vanden
leer eenvoudig witte kalamus van, den verward met
groene krullen en blaauwe hilt te byt by een. Leesten
aanblik porcelijn te zijn. Onder de schilderyen is de
hartelid van Laurentius, door Tiziano, zeer sprakend
en levendig; toch wenschte ik niet zacht een voorwerp
wel naar azen te hebben.

Chiesa degli Scalzi. Schatten zijn kosterd, om deze
kerk te verrisaren, om meestal is het wat gaede. Maach
aangewend, men warden aangenaam en gebogen. Die
de meenigte van omzigen van kunst, den kunst, de
kunst, en schilderkunst. Hoe veel nydland, zacht
van onderneemingen, leeren, kunst, in maas in Kunst
glusent zijn, dan men welke tempels gebouwd. Tege
ook heft men al wat de kunst leere de in welke kerke
getragt, al had het ook geen betrekken op een. Leesten
den gouden top, v. van steen, een tebaone. Schilderij
de Sybellen rondom den groaten altaar. Te roepen
has godsdienstig geroel opgemekt, wordt door indring
ken, die kranne in de mannschap steun, luit zek däre
shybare ongepastheid. psychologische mensdeligent, en met
licht is alles wat men comment on. het godsdienstig ge
voel optewekken van die aart, dat het alleen op wan
nervant geroel weeft. vrees, liefde, medelyden (mat jo
us aan het kind) en magen met het godsdienstig ge
voel in betrekking staan, zy zyn toch niet dat ge
voel zelf, vande het geroel naar het tebaone niet en
meer in betrekking staan tot het godsdienstig geroel.

09. 1. 140

09. 1. 140

Nam de schildering die verscholen der legende voorstellen, een
ik bekynge, dat het toch Leukliche h'isches. De man
soms. Houdt menschen naar en aert te komen land.
Ik zag twee eenige schoone beelden van Tancetti, de
meester van Canova. Deren eenen man heb ik gezien
en meende, dat hy een beeldaar was. Men heeft my
naderhand gezegd, dat hy inespelyk beeldt, dit is
tehande naar de regering, de koning en de p.
milia van Canova?

Men beving in een bra kapellen een geschilderde
opmerken, beide grootste begaeheling en aakte, men
kanle niet niet voorstellen dat hy op het platform
gehuilke was. Hy is van It'lyng.

En zyn zag ugen te alre (barvaster moornik he)
de opschriften der kerken zyn somtyds zandeling, ik
merkte op dat van de Chiesa della S. Maddalena
Papientia sibi aedificavit domus" ik magt niet en heb
dit opschrift betrekking heeft op, Magdalena.

Het Canal regio papienende deed my de K. J. de p.
te San Giuseppe opmerken.

Tuy zyn ook in den Putanischen tuin gemeent, want
een eenyng en, zoo zeren zeyt, kumbig op r'igter is. Hy
was een ronde d'ortonyker en zeede ont zyn zwaer sta
deede, frachtvolk en wilde, me ho leanen wie el
z'n wipen geeft?

Oms 2. unen heb ik een grote uitvinding gedaan
vans de rina degli Schiavani" naar de "Grandi m'p
llei". Het was zeer leen big naar allehande leen
van meornen, ook was het ontstekend tohaan mede
te vermarkte my zeer met de groepen van meornen.

Pl II. 120.

laars, maar te nemen. Geda van alle handen want 't
lang, den weg, en vooral, steen gantsche behaard draad
verruwd, naar gantsche vorm, alle handen en oogen,
die te koop worden aangeboden. Ik had reeds in de kled
opgemerkt, dat veel van deze sprekende gezichten, onder
de Venetiaansche vrouwen waand, op de wandeling
werd ik hiervan bevestigd. De draagvoornemen der
gewoonlyc een witte, doch over het hoofd en de
schouders; van nasent geminkt, oest, dat zeer gaaf, kan
aellen neemt het veel van de formen der, ligtham
weg. Men noemt die daken hier Fascial, in Gem
a, maar derzelfde draagt heerehand is, noemt men ze
Tenale. De vrouwen van hooger rang hebben
derelfde kleding, die men in gantsch Europa aantref
Het kwam mij voor, dat in de ogen der venetiaansche
vrouwen een zeer rasche inname van uitbreiding
is, overigens zie ik dat nog toe niet veel onderschei
dend, als alleen het gemis van gmeldden bescand; de
trek men mij dat hier algemeen is.

De opgave ontrent de Gardini publica en de straat
derwaards, in Reimers Herbit reise naar Venedig
is, dunkt my juist. Op enkele plaatsen heeft ook
de Oostenryksche regering, door het maken van gracht
ren een eny kanaal tot een temmelijk breede
straat gemaakt.

Overal 'tyn de straten en plaatsen met, groote vier
kante steenen belegd.

Ik ontmoette den heer F. in de Gardini p. met Juffr.
Foscati en een ander jong meisje uit Verona, en heb

Re' d'armiendo.

De regemendi d'armi' h'et publicis inuocando, z' de 27 28 29
loq: Chi' ch'ia' na, sano donna

de wandeling met deze dame voortzet.

Dezen namiddag werd er een zynge deen gekleed,
een bejaard man, net gekleed, met gepoetst hoofd,
en een eenvoudige voorhemd, trad binnen. Hij zei
de mij dat zijn naam was Placis, dat hij de
eer had vele veranderingen van dienst te zijn.
my dat zijn dienst was om uambaden, namelijk
om my ^{of} het kennismaken met Venetiaansche deen,
schulpvaard te zijn. Zijn entelryk en zijn beroep
staken zeer af. Men noemt hier zulke leden "Ruffi-
fiani". De palatse heeft hier evenals in Italië over-
t algemeen den vanderlingen maatregel, om de pro-
bleke vrouwen te beletten zich ergens te nestonen,
daar doet ontstaan de ruffiani.

Op de Schouwpleats was het dezen avond zeer
levendig, in de koffyhuysen zag men veel vrouwen
en in winkelen veel masken, een gezelschap, me-
matriek en geschicene had zich in Napolitaan-
sche volksdracht gekleed, en laatste ook hunne tan-
na; anders merkte ik geen masken van bepaald
karakter op.

In het theater San Benedetto zag ik Arlecchino
de di Tebe spelen, door den trouw van Velli.

Het was zeer nut voor dat ik niet wist en de aron-
voor het meestuk beenging. Het uitteekens be-
valligheit kwam h. h. taal de Maldatti was een
niet het publiek uitnodigen om den volgende dag
haar benefice by te wonen; te gelyk was een pro-
gramma van het stuk uitgeleed, dat ik voor de
vanderlingen styl bewaard heb.

Na het theater ben ik genceest in de Ridotto afgema,

O.G. p. 181

kerd bal. Het geselschap was zeer talryk en kwam
my voor zeer vrolyk te zyn, en waren veel vrouwen,
keinig mannen gemaskeerd, men danst en spelen
mantlesinel. De grootte taal met de andere
vulen eandam vormen. Voor zich eens party
een intreskeend goed lokaal. Ik vern. ook
my einigen tyd dezer. Sonten hoop aan te zien,
die amradankende, byna kinderlyke vrolyk-
heid, en den zonderlingen lust om voor gek te
genoege van de andere, te spelen, want dit is
ly de masker daargaat het gesel. voor een
vredmeling, die geen ken nifer heeft en geen ge-
legenheid of lust om er te maken, heeft zulk
een hal veel minder aanspakkend dan voor
te die bekend zyn en te gelyk als zy willen ook
onbekend kunnen maken.

Maandag, 23 februari. Het goede weder, dat
ledes gisteren morgen deernke, werke gunstig op
myne gezondheid, ik voel my beter dan by myne
aankomst.

In het Palazzo Maurino de gallery van te hilde
ryen gesceen. Byzonder hebben my bevalen.
Donna con Chitorno, van Giangione. Val Begie-
tering. -

Portret van Arrioste door Titiana. Dit konde ik
niet genoege aanstanen. Het is maarlyk de, Divinatti,
rioste. -

Poreia, als zy de brandende kollen ins licht, door Cagnacci.
Libilla, van Gonnari; - is een lief vrouweyke figuur.

09. p. 473.

09. p. 331. Petri Abel I. 196. 2d. Peter T. 149.

La deposizione di Cristo dalla Croce, van Tiviano
is een der schoonste stukken die ik gezien heb; de uit-
drukking in al de figuren is in totaalheid.

Sacrificio d'Isidoro, van Banifacio. Het is
niet genoeg de natuurlijke ligging des schoons Isi-
doro, en de lieve uitdrukking op haar betrouwen ge-
laat benevens.

Sint Marcus, van Fra. Bartolomeo.

Madalena en Cecilia van Carlo Dolce. Hemel-
sche zachtheid in beiden, en toch gansch verschillend.

Madalena, van Correggio. Zy staat onverschuld,
in de groote zwarte ogen is een sterke uitdruk-
king; maar het karakter van heid is weinig in
het ooglopend. Die van Boeiden staat by my veel
mager.

In zyn ook veel andere stukken: die van Cosmo
due en Giotto zyn op gouden grond; een van
Licino, zyne eigen familie voorstellende, is
zeer mooi.

In het voorbygaan tusschen men my het Palazzo
Lagredo, een der groote paleizen van Venetie, dat
verleden jaar, voor 39000 Francken verkocht is
aan een jood; zoo zyn de gelouwen in Venetie
gedaald.

In het paleis Albricori of nu het huis van den koop-
man Hamreelman heb ik het beeld van Canova's
Hede meeren zien. Ik was er zeer van opgetogen. De
indruk die zy maakt is aller aangenaamst.

Zy komt uit den hemel in blaeyende jenzd;

Herbstreise I 191.

23. februari, Venetie.

"Zy brengt ons den beker der eenwige vreugd."

Deren namiddag heb ik een beraad by den heer Köpf gemaakt.

het groot genuegen beraad ik telken de hand, en plaats. Daren arand waren er weder veel menschen. De kuffyhuizen syn doorgaans val en men niet er veel vrouwen. De toon is er zeer be- schaafd, doorgaans is er eenig gesprek, dat zich meer of min intreedt dat al die niet in betrefpoe verbroek bevinden, in zoo ver zy ver- kieren er deel aan te nemen; tuinty of is het niet onbelangryk.

Het geen Lammes van de Marscurplaatse zegt mit ik juist; maar alleen zoo ver als het heb aangewybrapt, wat volgt niet.

Om 11 uren ben ik gegaan naar het bal van la line tedesco in het Palazzo Saraceni a San ta Caterina. De jonge heer Köpf had my den toe- gang bezorgt. Het was een zeer mooye party waar een goede toon scheen te heerschen; er was niet meer Duitche dan Italiaanische heeren; van de vrouwen was het omgekeerd. Men konse niet Italiaanisch spreken. Het lokaal was goed ingerigt. Men denkste walsen, Franche en Engelche contredansen en Monteperrinos. Ver- schenden vrouwen staken door schoonheid en be- wallyg dansen uit. Het geheel gaf my een gunstig denkbeeld van den gezelschappelyken toon. Om half twee ben ik naar huis gegaan.

